

Български Книжици.

ЧАСТЬ I. 1858. ЯНУАРИЙ. ВНИЖКА ВТОРА.

ЖИТИЕ СВЕТИ-ВЛИМЕНТОВО.

Преводъ отъ П. П. З. Управитель-отъ на
Българско-то училище и Настоятель-отъ
на Българ. църковь въ Цариградъ.

(Продълженіе отъ 1 Внижка страница ⁶~~14~~)

И, по великъ Светополкъ беше робъ на женски-те сладостра-
стіа и се валаше въ тина-та на гнѣсн-те дѣла, известно беше що
той не тѣа се согласѣваше съ Меѡдіа, що го възбранѣваше отъ
дѣшепагѣбни-те наслажденіа, но съ тѣе, що му отбарае широ-
ка врата конъ страсти-те. Тоа, що измисли Евноміа, началъ

ни прѣвосѣдѣ-то Божіе не простре на него своя-та рака, но спаче имаше лѣкѣ-отѣ напращенѣ (обтегнатѣ) и мечѣ-отѣ свѣ-наженѣ; но ѹще не беше испѣщило стрѣла-та въ сѣрце-то непріа-телско, нитѣ прикасаваше (правосѣдѣ-то) рака-та си до рана-та Свѣтополкова. Но кога, по смѣръть-та Меодѣеа, зае-то (вресѣ-та) се ави со се-та своя сила, възв да покриватѣ стид-ливостѣ-та съ покривало и со личина, но, како некоа блѣднѣца безобразна, отложн секой срамѣ, и повдигна гоненіе на пра-вославнѣ-те, . тога и Богѣ ползѣ на Свѣтополака своя-та ка-ралтелна десница. Но се, тоа после се сви, а тога Меодѣа пред-каза на князь-отѣ своя-та смѣръть, коа-то по три дни има-ше да се свѣтъ. Оваа предкажѣванѣе беше, ми се чинитѣ, како некоа подтвѣрѣванѣе на чистѣ-те совети и наставленіа, що мѣ даваше Свѣтополакъ. И ако предкажѣванѣе-то негово, коа-то и се сви, покажѣваше, що онѣ иматѣ дарѣ пророческій, и що онѣ отѣ Свѣтаго Дѣха прѣимѣ просвѣщеніе да предвидѣтъ пѣ-дѣще-то, несомненно е, що и проповѣдѣемо-то отѣ него ѹче-ніе дѣховно и богодѣховенно беше. Кога Меодѣа виде да мѣ се приближѣватѣ кончина-та, повика ѹченици-те си, и, подра-жаващи пѣстола Пѣлаъ или по харѣ да рече Самоаъ Инсѣ-сѣ, имѣ даде последнѣ-те свои наставленіа и подкрепеніа въ право-то ѹченіе. При тоа онѣ остави добро наслѣдѣе на свои-те дѣ-ховни чѣда: Скажете ли да знаете коа е тоа наслѣдѣе? Оно е слово-то Божіе, коа-то повожденно е отѣ зла-то и драгоценній камень, и премѣдростѣ-та, коа-то по харѣ е да а кѣпѣватѣ чело-векѣ, откоа да кѣпѣватѣ зла-то и сребро. Видѣхте ли, о сѣрца мои, имѣ казѣваше онѣ на ѹченици-те, големо-то озлобленіе на еретичѣ-те, коа-то, изменѣващи слово-то Божіе, со секой начинѣ гледаѣтъ да напѣваѣтъ люди-те съ можно-то и прѣнна-ченѣ ѹченіе. Тѣе еретичѣ две средства ѹпотрѣваваѣтъ за да въве-

ЧАТЪ ЧОВЕЦИ-ТЕ ВЪ ПРИМКИ-ТЕ СВОИ, А ИМЕННО: ПРОСТОДУШНИ-
ТЕ СО УБЕЖДЕНІА, А БОЛВАНИ-ТЕ СО ПЛАШЕНЬЕ. Но, а се надеа, що ва-
ши-ТЕ ДУШИ да можатъ да противостоятъ на себе-ТЕ тѣмъ ковар-
ства: що нито отъ убежденіа-та нмъ да се преклонатъ; нито
отъ съетно-то плашеніе да се уловатъ: нбо сте утвърдени на
камени Апостолскаго исповеданіа и ученіа. Врѣсъ кой-то биде-
щи создана църковь-та Христова, брата адова не одолѣютъ
ей; нбо веренъ ѣ обещавійся: що никаковъ страхъ не можетъ
да поколебатъ столпъи-те сръдечни, и що Христосъ велитъ “не
убойтеса отъ убивающихъ тѣло, дѣшѣ же не могущихъ озо-
бити.” Того ради виѣ сте длжни да утвърдѣвате дрѣвн-те
за да хранатъ залогъ-отъ, що сме пріѣли отъ Апостоли-те и
свѣти отци; защо тѣа ни го посакавтъ въ день воздааніа. Бе
би предкажѣва и се предкажѣваніе-то ве направихъ да сте по-
винни грѣхѣ. Како и Христосъ що рече за Еврен-те: Яко не
бехъ дошолъ и не бехъ нмъ говорилъ, тога грѣхъ не тѣа имавъ
чистъ. Не съмъ пратенъ да
но, како що имавъ, а бѣао стража.
Гмолитѣ како опасно ходите, не яко немѣдрѣи, но яко пре-
мѣдрѣи, и всачески охранѣвайте сръца-та ваши и на братіа-
та ваши; нбо имате да ходите помеждѣ сѣти и кови: защо
по смърть-та моя тѣа влѣзатъ помеждѣ васъ люти вѣлци, кои-
то, немѣще сожалѣіе за стадо-то Христово, тѣа се стараватъ
да тѣгнатъ народъ-отъ по дѣра-та своя, кои-то виѣ съ
тѣвѣрда вѣра трѣбѣтъ да се противите. Гіа запсѣдѣватъ вамъ
Павѣлъ чрезъ мене. Я нже надъ всѣми Богъ и Отецъ и отъ
него прѣжде вѣкъ безстрастно рождѣся Сынъ и Дѣхъ Свѣтъ,
нже отъ Отца исходитъ да настабатъ васъ на всакѣ истинѣ и
въ мою похваѣ непорочни да представатъ васъ въ день су-
да. Пощо кажа на ученици-те си виѣ и много дрѣвн подоби

наставленіа, предаде дѣхъ-отъ свой на Ангели-те, хранители-те и слѣжители-те свои.

Двадесетъ и четирѣ години носи Мефодіа архіерейскій-отъ санъ со големо отанчѣе и полза, и съ големъ тѣхъ и подвигъ устрои не тоако свое-то спасеніе, но и на другѣ-те; ибо онъ се-та живость свою полагаше за обща полза. Тоа свидѣтелствувайтъ и многѣ-те священници, дѣакони и подѣакони, що остави по смърть-та своя во епархіа-та си, и тѣе се собрав до двесте мина. Ако только църковнослужители-те, що се поазѣвае отъ ученіе-то негово, беа только много, колко ѹще поветѣе требеше да бидатъ мирани-те, секой можетъ да разѹмеетъ.

Недѣѹ си-те овѣе ученици Мефодіови първо место занимаваше Горадъ, коего Мефодіа, кога предвиде ѹмираща-та своя, го рѣкопостави архієпископъ Моравскій. Но вѣрно-то получише еретическо не можеше да стѣрпнтъ, що и по смърть-та Мефодіова да иматъ живаго противьборца, и за тоа вслѣчески се собраха противъ него, и доидоу до тоа, що го обвиниша за много грѣхѣ, и си-те неговѣ не беа подобни съ нхѹни-те, и защо обличаваше погрѣшкѣ-те нмъ. И за тоа ако да го оставеа живъ, тога за нхѹ тѣа оживеше вторій Мефодіа; поради тѣа они вдигнае отъ него архієпископска-та властъ, и ѹ дадоа некоѣмѹ вѣхѹникѹ, кой-то догѹша беше напоенъ отъ вѣрь-та, и другѣ ѹмевше да напоубатъ, защо беше го и предадъ Мефодіа на проклетіе со се-то привѣржено къ немѹ сѣорнице. И таково чловека возведоха на престолъ-отъ, или по добре да речемъ престолъ-отъ соборна ради него, престолъ-отъ, кой-то колко чрезъ Мефодіа се прослави, и се отанчѣваше предъ си-те другѣ, только чрезъ вѣхѹника падна въ глѣбоко безславіе. Съ таквъ начинъ вѣхѹникъ, пощо отна беззаконно епископскій-отъ престолъ, и несправедливо

СИ УСВОИ ТЪДЪА ЧЕГЪТЪ, И ВНЕСЕ ГРАБИТЕЛСТВО; А ТОГО, ЦО БЕШЕ
ОТЪ БОГА ПРИЗВАНЪ НАСЛѢДСТВЕННО ИСКОШКА. ТОГА ЕРЕСЬ-ТА КРЕНА
ГЛАВА И НАЧНА ДА ЛАВЪТЪ И ДА НАПАДАТЪ ПРОТНВЪ ПРАВОСЛАВНІЙ-ОТЪ
СОНМЪ НА УЧЕНИЦИ-ТЕ МЕТОДІОВИ, И ДА ИМЪ КАЗЪВАТЪ: ВІЕ, У-
ЦРЕ ПОВЕТЪЕ СЪЕ РАСПОЛОЖЕНИ НА СМЪРДЕЛИИ-ТЕ БЕНЬЕ И МЪРТВИ ТЕ
СЛОВА МЕТОДІОВИ, И НЕ СЕ СОВДИНАВАТЕ СЪ ЖИВІЙ-ОТЪ АРХІЕПИСКОПЪ,
И НЕ ИСПОВЕДЪВАТЕ СЫНА ОТЪ ОТЦА РОЖДЕНА, И ДЪХА ОТЪ СЫ-
НА ИСХОДАЩА. НА ТЕА ПРАВОСЛАВНИИ-ТЕ ЧРЕЗЪ ГОРАЗДА И КАН-
МЕНТА ТАКА РЕКОВЪ: МЕТОДІА УЩЕ ВЪ ЖИВЪ, КАКО ЦО БЕЛНЪТЪ САМЪ
ГОСПОДЪ: ВЪРЪЮЩІЙ ВО МЯ, АЩЕ И УМРЕТЪ, ЖИВЪ ВЪ-
ДЕТЪ; И ВЪ ДРЪГО МЕСТО: БОГЪ ВЕСЪДЪВАТЪ СЪ АБРААМОМЪ, И-
СААКОМЪ И ІАКОВОМЪ АКОЖЕ СЪ ЖИВНИИ, А НЕ МЕРТВНИИ: И ТАКА
ВЪ ЦО ПОГРЕШАВАМЕ, АКО ПОЧИТАМЕ ВЪ БОЗЪ ЖИВЪЩАГО УЧИТЕЛА
НАШЕГО, КОЙ-ТО ДЪХОВНО ПРИСЪТСТВОВАТЪ СЪ НАМИ И СОВЕСЪДЪ-
ВАТЪ И ПОБОРОВАТЪ ЗА НАСЪ? ІА КОЛКО ЗА НОВА-ТА ВЕРА ВАША,
КОА-ТО НИ ОТЪ СВАЩЕННО-ТО ПИСАНІЕ СЕ ПОТВЕРЖДАВАТЪ, НИ
ОТЪ СВЕТИ ОТЦИ ВЪ СОСТАВЕНА, МИГЪ НЕ МОЖЕМЕ ДА А ПРИИМЕМЕ,
БЪЕЩИСЕ ДА НЕ ПАДНЕМЕ ПОДЪ АНАФЕМА; НВО ГЛАВЕЛЪ АБНО ВЪ-
КАТЪ: АЩЕ КТО ВАМЪ БЛАГОВѢСТИТЪ ПАЧЕ, ВЪЖЕ ПРИАСТЕ
АНАФЕМА ДА ВЪДЕТЪ. ВЪСТИНА МИГЪ КАЗЪВАМЕ ДЪХЪ СЫНА,
КАКО ЦО КАЗЪВАМЕ И ДЪХЪ ЖИВОТА И ИСТИНЫ, СПОРЕДЪ УЧЕНІЕ-
ТО ХРИСТОВО, ТАКОЖЕ ВЕРЪВАМЕ И ИСПОВЕДЪВАМЕ, ЦО ДЪХЪ ВЪ УМЪ
ХРИСТОВЪ: НО ДЪХЪ СВАТІЙ ДА ИСХОДИТЪ ОТЪ СЫНА НИ СМЕ
СЕ НАУЧИЛЕ ОТЪ НЪКОГО, НИ ТЪА СЕ НАУЧНИМЕ, НИ ПАКЪ СЕ ОТРИЦА-
ВАМЕ ОТЪ ВЕРА-ТА, ПРИНИМАВЩЕ ДОЖНО УЧЕНІЕ, И ТАКА ПО ДОШИ
ОТЪ НЕ БЕРНИИ-ТЕ ДА СТАНЕМЕ. НЕ, ТАКО МИ БЛАГОДАТНО-ТО ОСВЕ-
ЩЕНІЕ СВАТАГО ДЪХА. НАПРОТНВЪ МИГЪ ВЕРЪВАМЕ, ЦО ДЪХЪ СВА-
ТІЙ ИСХОДИТЪ ОТЪ ОТЦА, И ЦО НЕГОВЪ ВИНОВНИКЪ И ПРОИЗВО-
ДИТЕЛЬ ВЪ ОТЕЦЪ. ВЪСТИНА СВАТІЙ ДЪХЪ ВЪ СВОИСТВЕНЪ И СЫНЪ,
КАКО ВДИНОСЪЩЕНЪ НЕМЪ, И ЧРЕДЪ РЕГО ПОДАВАВМІЙ НА ДОСТОЙНИ-

те за да Го прѣиматъ; но друго значитъ нсхожденіе, друго подааніе: нбо първо-то слово показватъ образъ битіа и проявленіа Свѣтаго Дѣха; како за Сына що казѣваме, що Онъ е рожденъ отъ Отца, така и за Свѣтаго Дѣха казѣваме, що Онъ нсходитъ отъ Тогоже Отца. Я слово-то подааніе не показватъ начинъ битіа Свѣтаго Дѣха, не казѣватъ како нматъ Онъ ског-то начало, но показватъ бжніе и раздѣленіе. Но за да разѣмеме по добро, нека свѣсниме слово-то наше, како е възможно со примеръ, и така: представите си въ умѣ-отъ вѣднъ царъ, кой-то отъ собственни-те свои сокровища предлагате големо богатство, тем богатство го прѣиматъ сынъ мѣ за своя полза, и за да раздаватъ отъ него на прѣиматели-те свои. Царъ-отъ во свой примеръ е Богъ Отецъ, богатство-то же е Дѣхъ Свѣтый, предложеній отъ неисчерпавни-те сокровища Бога Отца, а пакъ царскій-отъ Сынъ е вѣднородный-отъ Сынъ Небеснаго Отца, комѣ-то и принадлежатъ Дѣхъ, и кико мѣганиме
Дѣхъ Свѣтъ, нбо, прѣиматъ отъ Сына,
а толко се раздаватъ чрезъ Него? Яко всѣ смѣшаватъ тем обстоятелство, що Исѣсъ Христосъ дѣла на апостоли-те, и нмъ рече, прѣимните Дѣхъ Свѣтъ, тѣа се речетъ, що нѣ криво сте разѣмели слова-та евангелски: тога Христосъ даде на апостоли-те не самага Свѣтаго Дѣха, но вѣднъ отъ даровни-те неговни, нречь, грѣхощеніе-то; защо во Свѣщенно-то Писаніе всѣко дѣйствиѣ Свѣтаго Дѣха, такоже се именуватъ Дѣхъ. Притомъ, ако да беше даде Христосъ самага Свѣтаго Дѣха на апостоли-те, тѣа се речетъ, що негово-то сошествіе въ Петдесѣтница беше нзвѣшно, или ако не беше нзвѣшно, оно беше сошествіе на другій некой Дѣхъ, но кой е той другій Дѣхъ? како що е нзвѣстно цѣрковь-та Христіанска вѣднъ Дѣхъ нспове-

ДѢЛАА И ИСПОВЕДѢВАТЪ. ꙗко сѧ двѧ, еднѣй-отъ отъ нихъ требетъ да не ѣ свѣтѣй. ꙗко ѣ свѣтѣй тѣй, що Го даде Господь на Апостолѧ-те чрезъ вѣдохновеніе, и сего Истого Онъ даде, а не еденъ отъ даровѧ-те дѣхсвѣнн, очевидно ѣ, що тѣй, що слезе въ Петдесѣтница не ѣ свѣтѣй; но на главѧ-те вѧ хѣан-те вашѧ. Понеже двѧ начала прѧвѧте, Сынъ Отца, а дѣхъ сына; и така второ Маннхенско неистовствѧ неистовствѣвате. Намъ же единъ Богъ и едно начало, Отецъ, кой-то Сынъ ѣ Отецъ, а Свѣтомъ дѣхъ Производителъ (Προβολεύς.)

Како и сѧце що ѣ едно, и оно ѣ начало не только на лѣчн-те и на свѣтѧнна-та, но и на топлина-та. И следѣвателно солѣчн-те ѣ сопрѣдѣцъ и свѣтъ-отъ и топлина-та, како що ѣ сопрѣдѣцъ Свѣтѣй дѣхъ Сынъ. И свѣтъ-отъ принадлежитъ на лѣчн-те, како и дѣхъ Свѣтѣй що принадлежитъ Сынъ; и така свѣ-те иматъ едно начало, срѣчь слѧнце-то. И како що въ приведе-ный-отъ примѣръ свѣтѧнна-та и топлина-та се раздѣлатъ на видимый-отъ мѣръ чрезъ лѣчн-те слѧнечнѧ, така и чрезъ сына се подаватъ дѣхъ Свѣтѣй на се-та умственна тварь. ꙗко пакъ и вѣѣ, подобно Маннхен-те, що представѣваѣ некако евангеліе, можемъ отъ Апостола Ѳома написано, имате да представѧте некое подобно, що да содържитъ таково ученіе за Свѣтаго дѣха, како що проповѣдѣвате вѣѣ, докажитѣ що тѣѧ евангеліе ѣ каноническо (Богодоухновенно), и тога мѣѣ тѣѧ молкнеме. Но ако пакъ, подобно насъ, и вѣѣ исповѣдѣвате, що отъ четѣре начала (Еванг-ліѧ) Матѣево-то, Марково-то, Лѣкинѧ-то и Іоанново се наповаѣтъ рѧй отъ цѣрковный, и що е-ни отъ еденъ источникъ се називатъ: слѣдѣвателно проклѧтъ ѣ вносѧщѣй четѣрѣѧ евангеліе. Евангелѧстъ Іоаннъ въ едно мѣсто представѣватъ сына Божіѧ глаголюща: дѣхъ истѣины, иже отъ Отца исхѣдѧтъ. (Следѣватъ).

УНИИЯ ¹⁾

ВЪ ЦАРЬВАНЕ-ТО НА ІОАННА І ЛЕЪНИ.

Христиниска-та цръква въ Блзгарнѣж, насадена отъ Божна, възголъмена и прославена отъ Симеона и неговн-ти свѣтозарни спѣтници — а наши народни архипастыри, имала въ нѣ свои-ти тѣмни эпохи, кои-то не безъ наизиданне и примѣръ могатъ да се приведатъ на паметъ на нашия-тъ народъ. На редъ съ нѣ свѣтли-ти имена на забранници-ти на Православие-то, шѣбватъ се и имена на нечестивн събителн на лѣжеченинн. Наредъ съ приверженци-ти на ветхо-то Апостолско вѣрованне наше, кои-то смѣ привели мы отъ Византия, шѣбали се се и послѣдователи на вѣроучение-то на западни-тъ цръкви, и на прѣко прѣданне-то и исторнѣ-тъ, силани се се да ны покорѣтъ подъ дѣховнѣ-тъ властъ на Римскый-тъ прѣстолъ. Едно отъ такви шѣленн въ блзгарскѣ-тъ цръкви е и свѣженне-то на царя Іоанна І Лѣни съ Римъ-папѣ, кои-то свѣженне, ако не се изыснн и изтѣжѣва добръ, може да

1) Унии е присѣдинение на православнѣ еднѣ цръкви подъ дѣховнѣ-тъ властъ на Римъ-папѣ, безъ да приеме догмати-ти на католическо-то вѣроисповѣданне.

смали въз очн-ти на народѣ-тѣ тѣмъ силѣ и съ всѣмъ и съ характеръ личность Іоанновѣ.

Изъ отъ самыѣ-тѣ ходѣ на това дѣло, коѣ-то смѣ не-дирили съ найвъзможнѣ-тѣ точнѣсть, на колко-то ни смъ де-болнѣ исторически-тѣ памятници, кои-то сущестѣвъѣтъ, отъ обясненне-то и сближенне-то на исторически-тѣ событія въз царѣванне-то Іоанново, мы искароваемъ сѣсѣмъ другѣ заклю-чение нежели оноѣ, коѣ-то приѣма Западна-та црѣква за въз-гарскѣ-тѣ Ѹнииѣ въз XIII вѣкѣ.

Тамъ Ѹнии не ѡ была ново шленне въз възгарскѣ-тѣ црѣк-ѣѣ, начало-то ѣ, коѣ-то смъ повтори само въз XIII в. совпада съ врѣмѣ-то на Борисѣ, кой-то прѣѣз приѣ християнскѣ-тѣ вѣрѣѣ. Кога той пожелаѣ да Ѹстрои независимо дѸховенство въз дръжавѣѣ-тѣ си, на прѣко византийско-то противѸдѣѣ-ственѣ, прѣѣз встѣпи въз сношенне съ Римскій-тѣ прѣстола, и проси Папѣѣ-тѣ да му даде главѣ за дѸховенство-то. Іоаннѣ I Ісѣнь, кой-то вѣ принѸденѣ, както Ѹе видимѣ подѸлѸ, отъ политически обстоятелства да смъ сблизи съ Папѣѣ-тѣ, ималѣ ѡ прѣѣз очн-ти си примѣѣръ на такоѣ сближенне, коѣ-то и при Борисѣ и въз негоѣ врѣмѣ останѣ безъ всѣко послѣдствие.

Возгарни, кои-то, отъкакѣ вѣ покорѣна отъ Василѣ въз-гарбойца, нахѣждаше смъ подѣ властѣ-тѣ на Византийци-ти около сто и пѣтдѣсѣтъ години, одѣжена ѡ за своѣѣ-тѣ незави-симость Ісѣню и ПетрѸ, кои-то происхѣждахѣ отъ колѣно-то на вѣтѸи-ти царѣ възгарскѣ. Ісѣнь, кой-то ѡ извѣстенѣ въз народно-то сказанне подѣ названне: Ісѣнь старѣй, зѣѣд-но съ брата си Петра счастливо Ѹдрѣжѣтъ борѣѣ-тѣ съ И-сѣлка и Ілѣксѣѣ Ангѣловци. Тамъ всрѣѣа почѣнѣ сѸе на 1186 год. и само въз правленне-то на третнѣй-тѣ нмѣ братѣ Іоаннѣ или Іоанница Ѹтѣрѣди независимость-тѣ на горнѣѣ-тѣ Возгарнѣѣ.

До 1188 год. Іоаннѣ са нахуждаше като заложникъ на миръ-тъ въ Царьградъ, нѣ повѣгнѣ и са скръ въ планини-ти, и война-та, кою-то са бѣ прѣкратила на нѣкъво вѣрѣма, пакъ са распади на кръжове-ти Балканскы и въ Фракияж. Іоаннѣ приема царство-то подиръ двамата погълѣми негови брата въ 1196 год. и въ продължение на дѣйтелно-то си правление не успио залѣга да даде на Българнѣж политическѣ и религиознѣ независимостъ.

Вѣрѣма-то, въ кою-то Българни са в нахуждала подъ властъ на Византийци-ти, в най тъмна-та эпоха не само въ дѣхувно, нъ и въ политическо отношениѣ. Во вѣрѣма-то на пѣтнѣвци значениѣ-то на Българскѣ-тъ църкви и стремлениѣ-то на народно-то развитиѣ ставѣтъ по ценн. Виждамы истото-то направлениѣ, като при Бориса и Симеона, истѣй-тъ протестъ за дѣхувиѣ независимостъ, като въ IX и X вѣкѣ.

Ако издиримъ по съ голѣмо вниманиѣ исторически-ти извѣстни за политическо-то възстанѣ на Българнѣж въ XII в. лесно ще са уѣднимъ, че то в было едно религиозно движенѣ на народъ-тъ, съ кою-то са възползѣвахъ прѣвы-ты пѣтнѣвци въ успѣшнѣ-тъ си борбѣ съ Гръци-ти, кою-то са уѣтѣча съ успѣхъ; и прѣво условно на възрожденѣ-тъ Българнѣж, бѣше възпросъ-тъ за дѣхувиѣ-тъ нейнѣ независимостъ. Исторически-ти свидѣтелства на тоян възпросъ поченовѣтъ отъ Іоанна I, а за погълѣми-ти негови брати дошло в до насъ само преданиѣ за новоустроенный-тъ въ Тръново храмъ во имя св. Великомѣченика Димитрия Солѣнскаго; при освѣщенѣ-то на тоян храмъ, пише Никита Хонскый¹⁾ пѣтъ-и Петръ пѣстими въ народъ-тъ дѣмѣ, че ужъ св. Димитрий о-

¹⁾ De Isaacio Angelo L. I. P. 485;

ставилъ градъ Солунъ, гдѣ-то почнежтъ цѣлокупни негсви-ти мощи, и прѣвинулъ въ Болгарію. Самъ Господь, говори-ли тѣ прѣводители, призываетъ народъ-тъ да вдигне оръжие противъ Гръци-ти, и мѹ провожда за вожда невидимъ св. Бе-ликомѹченика Димитрия. Болгарскы-ти дружини ще бѣдѣтъ не-побѣдими въ борѣж-тъ, безъ жалость и безъ състраданне ще сѹ понесѣтъ протнѣз свои-ти притѣснители. ')

Друго едно преданне, кое-то въ память-тъ народнѹ е свързано съ возрожденне-то на болгарско-то царство въ XII в. казва, че въ това врѣмѹ былъ въ Тръново Патриархъ св. Іоаннъ, кой-то, като видѣлъ какво голѣмо зло трѣпѣжтъ болгаре-тъ отъ грѣци-ти, много сѣзен проливъ прѣдъ Бога, и сѹ молилъ да избави Богъ народъ-тъ отъ грѣцко-то рѣбство; беднѣжъ кога сѹ молилъ той-зи свѣтецъ, ивнѣлъ мѹ сѹ беликомѹченикъ Димитрій и мѹ казалъ: „Богъ поманѹва домъ и родъ ца-рей болгарскыхъ” и мѹ далѣ запосѣдѣ да благовѣстѣва св-новленне на болгарско-то царство „и ты сѹ длѣженъ да миро-посмажешъ на царство Ісѣни, и Господь ще бѣде съ ними, и ще въздигне скипетръ-тъ на болгарско-то царство.” Іоаннъ сѹ покори на Небеснѣ-тъ Велиж, призва изъ влѣшко двамѣ-та брата Ісѣни и Петра, кои-то прѣсѣхѹждахъ отъ колѣно-то на Гавриила, сына Самуилова, и вѣхъ слѣдователно отъ цар-скый родъ. И той-зи слѹчай вѣ причина, та сѹ въздигнѣ въ Тръново храмъ во имя св. Димитрія, и кога сѹ освѣти той-зи храмъ, Іоаннъ вѣнча на царство поголѣмнѣ-тъ братъ Ісѣни.

Ако се обрѣнемъ отъ преданне-то нѣмъ историческы-ти свѣдѣтельства за болгарскѣ-тъ цркви при прѣви-ти царне отъ

‘) Сѹвременникъ Никыта выка: “ὅσα δὲ κατὰ Ῥωμαίων δι-ἀνοσιούργοι οὗτοι διεπράξαντο, τίς ἀν ἐρόικετο λόγος, ἢ ποία διήγησις τοσούτας κακῶν ἱλιάδας συμπεριλήφεται;” De Isaacio Angelo p. 483.

коленно-то писъно, то посрѣщамы два обстоятелства, кои-то са знаменуватъ въ сѣдѣж-тъ нейнѣ: Ѹниѣ-та н обновленіе-то на Тръновско-то Патриаршество.

Тѣка предаагмы на нашн-ти читателн исторіи-тъ на прѣво-то обстоятелство, и оставамы. до вѣмѣ второ-то, коє-то ще влѣзе въ сѣставъ на наше-то сѣчинение, за исторіи-тъ на блгарскѣ-тъ цркви, коє-то приготавлямы да издадемъ.

Въ правленіе-то на Іоанна I писън (1196 — 1201) кой-то, понѣденъ отъ политически обстоятелства свѣзи блгарскѣ-тъ цркви съ Римъ-папѣ, проявлява нѣи-та на дѣховно-религьознѣ самостоятелность, кѣмъ кой-то отъ край са в стрѣмила блгарска-та црква. Най смѣтнн-ти вѣмѣна въ Юговѣсточнѣ-тъ Европѣ вѣхъ въ правленіе-то Іоанново, отъ еднѣ странѣ Византии привзета отъ Латинци-ти, отъ дрѣ-гѣ мощнѣ-тъ подвигател на религьозно-политически-ти нѣи въ Западнѣ-тъ Европѣ — Папа Иннокентій III; вътрѣ въ царство-то партнн (тарафы) и крамоли на братанци-ти мѣ Александра и Іоанна, сынове на братѣ мѣ писън, и на сестринца-мѣ Бориса, сына на сестрѣ мѣ, нма-то на кой-то не е извѣстно. Осѣнь това слабостъ-та на В. Р. Имперіи, отъ кой-то само една сѣнка са дръжише още въ Никейѣ; тыи и дрѣгы още неизвѣстни причини побѣдихъ Іоанна да иска да са свѣзи съ Римъ-папѣ; коє-то свѣзение вѣстѣвенно трѣбваше да внесе въ Блгаріи Ѹниѣ-тъ.

Около 1197 г. Іоаннъ проводи до Папѣ Целестина посланници за да мѣ испросѣтъ царскѣй вѣнецъ и главѣ за блгарско-то дѣховенство въ лице на Патриарха. Посланици-ты вѣхъ задръжени въ Дѣрацо отъ грѣци-ти, и испратени въ Цариградъ; Едномѣ само отъ тѣхъ са удаде да стигне до Римъ,

гдѣ-то заварн на прѣстола-тѣ не Целестина а Иннокентий III. Ненсказанна бѣ радость-та на Римскій-тѣ Первосвященникъ, кога видѣ, че желанье-то, коѣ-то стѣ-край е гѣнила Западна-та црква — да прибере пода Духовнѣ-тѣ си власть Блзгарнѣ, могло е напослѣдѣкъ да сѣ осуществи.

Иннокентий той-зи часъ заповѣда да приготвѣтъ едно великолѣпно посолство до Іоанна, а на прѣдѣ мѣ отиде въ Блзгарнѣ легатъ Доминикъ епископъ Бриндизийскій (Brindisi) Папа-та толкъ по ревностно желаше да прибере Блзгарнѣ-тѣ, защо-то тамъ страна, освѣтъ що ще зависи Духовно отъ папскій-тѣ прѣстола, можеше да бѣде ползена и за политическы-ти намерення на Западна-тѣ Европѣ, кѣ-то сѣ стремѣше да осуществи задѣшебнѣ-тѣ мысль на Иннокентий — да почне новъ кръстовый походъ.

На 1202 год. папскій-тѣ посланникъ стигнѣ въ Трьнобо. Іоаннъ не захотѣ да отговорн на Папѣ-тѣ, че писма-та и легатъ-тѣ мѣ сѣ подрагы, нежелн злато и много-цѣнни камъни, че още братие-та мѣ (Ісѣвъ и Петръ) имали намѣренне да испратѣтъ въ Римъ посолство, и азъ не-то като тѣхъ, пише Іоаннъ, и веднѣжъ и дваждъ и трнждъ сѣмъ наумѣвалъ да испратѣтъ въ Римъ посланници, нѣ не могахъ да сполучѣ желанье-то си. ¹⁾

Той още проси Папѣ-тѣ да добръш поченѣ-то и да испрати вѣнецъ и царскы регалии, и да не отлага да испрати посолство-то, коѣ-то мѣ бѣ обѣщавъ.

Проводенный-тѣ отъ Іоанна презентеръ Власій на връщане-то си въ Блзгарнѣ доведе съ себе си папскій-тѣ Вapъланъ Іоанна, коѣ-то бѣ поручено да извѣсти Папѣ-тѣ, въ какво

¹⁾ Epist. Innocent. III. ed. Paris. 1682. LXVI.

положенне са нахуждате дѣла-та въ България. Папскый-тъ Капеланъ, като стигна въ Тръново, той-зи часъ встъпи въ сношение съ българско-то дѣховенство ¹⁾ и назначи двамина митрополита, едного въ Велесбѣдѣмъ ²⁾ другыго въ Прѣслабѣ.

За да отстранн Римско-то влиание на българскы-ти дѣла, Императоръ Алексій III и Патриархъ Басилій Каматирозъ прѣдложихъ на посѣдъкъ и свое-то посрѣдничество, ³⁾ и обѣщахъ са да вѣнчаѣтъ Иоанна на царство, и да дадѣтъ на българн-ти Патриархъ. Въ Иоаннъ не вѣрваше вече гръцн-ти, и на мѣсто отговоръ, испрати (1203) въ Римъ Загорскаго Архыепископа Басиланъ, за да са договорн съ Папж-тж. Най близкый-тъ пътъ за италианскы-ти брѣгове вѣше прѣвъ Дворацо, Гръцко-то началство, като са научн че е дошелъ българинъ съ намѣрение да прѣмине въ Италиѣ, не го пропѣстихъ ⁴⁾ само чрѣзъ трете лице извѣсти Басиланъ Папж-тж и за възпирание-то му и за желание-то Иоанново.

Тогы Иннокентий поръчъ Кардиналъ Львъ да завърши

¹⁾ Нѣма сомнѣние че въ тайни-ти Архыеп Батиканскы са нахуждѣтъ вѣтхы харти, кон-то са относѣтъ до това обстоятелство, и кон-то едни могатъ да разрѣшиѣтъ въпросъ-тж, какъ са прие това посолство въ столицнж-тж Тръново, и какъ е глѣдалъ народъ-тж българскый на това сближенне съ Римж-тж.

²⁾ Велесбѣдѣ-споменува са въ сръбскы-ти грамоти, вѣроятно сегашный-тж Кюстенданъ.

³⁾ Du Cange, Fam. Byzant. p. 249.

⁴⁾ Натоданческо-то дѣховенство въ Драча едвѣмъ прѣварн да изваенъ Басиланъ, когѣ-то гръцн-ты искахъ да удавятъ въ море-то.

присованиенно-то на възгарскѣ-тѣ црѣкѣ съ западнѣ-тѣ , и като мѣ врѣчн едннѣ царскій вѣнецъ и тайни ннстрѣцнн, нспратн го въ възгарнѣ.

Въ Май мѣсѣцъ Карднналъ-тѣ трѣгнѣ прѣзъ Венгрнѣ-тѣ, и само въ Октомврни сѣжнн въ възгарскы-тн прѣдѣли. Като стнгна въ Тръново (7 Ноемврнн) прѣво-то мѣ дѣло вѣ да обнародова пѣтскы-тн бѣли да ново-то Іерархическо устроѣство въ възгарскѣ-тѣ црѣкѣ.

Папа-та съ ннкой начннѣ не сѣ клонн да даде на възгарн-тн Патрнархѣ, и казѣше че въ црѣкѣ-тѣ патрнархѣ-тѣ не е дрѣго освѣнѣ прнмѣсѣ, и за това власннѣ Загорскій вѣ прѣведенъ въ Тръново и назначенъ прнмѣсѣ на възгарн-тн и власн-тн: **Basilius Archiepiscopus Trinovianus Bulgarorum et Blachorum Primas.** И така нобопостаѣеннѣ-тѣ прнмѣсѣ отъ своѣхъ странѣ пакъ посѣати двѣма мнтрополнта въ Прѣславѣ и въ Нелесѣдѣ (нсто-то сѣ Белесѣднѣмѣ) и още пѣтъ епнскопа въ Скопнѣ, въ Прнзрѣнѣ, въ Вндинѣ, въ Ловчѣ и въ Браннчево, кон-то поднрь назначенно-то сн прнвѣхъ отъ рѣцѣ-тн на Карднналъ-тѣ въ даръ отъ рнмскій-тѣ прѣвосѣщенннкѣ пѣлнѣмѣ (епнскоп. мѣнтнѣ). На дрѣгнѣ-тѣ день (8 Ноемврнн) Карднналъ Левъ вѣнча на царство и Іоанна, конѣ-то и врѣчн трѣжественно сѣпѣтрѣ и прѣпорецѣ, на кой-то вѣ нзображенѣ отъ еднѣ-тѣ странѣ крѣстѣ, а отъ дрѣгѣ-тѣ ключѣѣ-снмѣолѣ, какѣ-то тѣзѣѣѣше тоѣ, на мѣдростѣ-тѣ и на снаѣ-тѣ. Поднрь това вѣнчаннѣ на царство по обраѣзъ Католическнѣ Іоаннѣ I вѣнѣ прнѣ тнѣѣѣ: **Ioanicius Dominus et Imperator totius Bulgariae et Blachiae.**

Това безпрнмѣрно, и можемъ да рѣчѣмъ, разобѣенно (нзоблнрѣѣѣно) собнтнѣ въ црѣковно-полнтнческѣ-тѣ нсторнѣ на

БЛЗГАРСКИЙ-ТЪ НАРОДЪ ИМАЛО ЛИ Е ВЛИЯНИЕ НА САМЫЙ-ТЪ НАРОДЪ, СТОЛОННО ЛИ ГО Е ОТЪ ПРАВОСЛАВНО-ТО, КЪМЪ КАТОЛИЧЕСТВО-ТО? ТѢЙ-ЕН ВЪПРОСЪ НЕБОЛНО СЪ РАЖДА ПРИ ПРЪВЫЙ-ТЪ ПОГЛѢДЪ НА ТОВА СЪБЫТИЕ. ЗАПАДНЫ-ТЫ ПИСАТЕЛИ, КОН-ТО СЪ ОПИРАТЪ НА ТОЙ-ЕН ФАКТЪ, КАТО НА НАЙ СИЛНО-ТО ДОКАЗАТЕЛСТВО, ЧЕ ВЪПРЪСЛАДАЛЪ РИМСКО-КАТОЛИЧЕСКИЙ-ТЪ ПРѢСТОЛЪ ВЪРЪХЪ БЛЗГАРИИ, СО ВСѢКЪЙ НАЧИНЪ ИЗБѢГНАТЪ И ОБЫКАНАТЪ ТѢЙ-ЕН ВЪПРОСЪ. МЫ ВИДѢХЪМЪ САМО ИТЪКОН И ДРУГЫ ОТЪ ПРИЧИНИ-ТИ, КОН-ТО ПОВѢДИХЪ ІОАННА ДА СЪ СЕЛАЗИ СЪ РИМЪ-ТЪ ВЪ ЦѢРЬВЪ НА ДУХОВНА-ТЪ СВЪЗЪ, КОИ-ТО Е СЪЩЕСТВОВАЛА МЕЖДЪ БЛЗГАРСКИ-ТИ ЦАРИЕ И БИЗАНТИИ; ВИДѢХЪМЪ САМО ОНЫИ ПРИЧИНИ, КОН-ТО ПРОИСХОЖДАТЪ ОТЪ ИСТОРИЧЕСКИ НАСЛѢДСТВЕННИ ВРАЖДА ПОМЕЖДЪ БЛЗГАРИ И ГРЪЦИ; ИЗ НАЙ ГЛАВНИ-ТИ, СИРЕЧЬ ОНЫИ, КОИ-ТО ПОВЕЧЕ СЪ ОТНОСИТЪ ДО ІОАННА, НЕ СЪ ИЗВѢСТНИ НАМЪ. ДА ЗАБѢЛѢЖИМЪ ОБАЧЕ, ЧЕ ВСИЧКИ-ТИ ДРЕВНИ СЪСТОЯТЕЛСТВА НА ТОВА ДѢЛО СЪ ЗАПИСАНИ САМО У ЗАПАДНИ-ТИ ЛѢТОПИСЦИ, А БИЗАНТИИ-ЦИ-ТЫ СПОМОНУВАТЪ САМО КРАТКО ЗА НЕГО. СЛѢДОВАТЕЛНО НЕ Е ВЪЗМОЖНО ДА ХВАНИМЪ ВЪРЪХЪ БЕЗУСЛОВНО НА ПРЪВИ-ТИ, КОН-ТО КАЗВАТЪ, ЧЕ УЖЪ ІОАННЪ БЫЛЪ ПОВѢДЕНЪ ДА СЪ СЕЛАЗИ СЪ ЗАПАДНА-ТЪ ЦРЪКВЪ ОТЪ БЪТРЕШНО ДУХОВНО УБѢЖДЕНИЕ.¹⁾

КЕЗЪ ДА СЪ ВДАВАМЪ ПО НАДАЛЕЧЪ СЪ СЪВЪЗНЕНИЕ-ТО НА ТОЙ-ЗА МНОГОТРУДЕНЪ ВЪПРОСЪ, ДОПУЩАМЪ ИТЪКОН ПРЕДПОСЪЖЕННИ, КОН-ТО ПОВЕЧЕ НАБЛИЖАВАТЪ ДО ПРИЧИНИ-ТИ, ЩО СЪ ПОВѢДИЛИ ІОАННА ДА СЪ ОБЪРНЕ КЪМЪ ПАПЪ-ТЪ И ДА ИСКЪ ОТЪ НЕГО ЗА БЛЗГАРИИ ПАТРИАРХЪ. А ЗА СЕБЕ СИ ЦАРСКИЙ ВЪНЕЦЪ.

¹⁾ Исто-то ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПРАВИ И ГЪРТЕРЪ ВЪ ЗНАМЕНИТО-ТО СИ СОЧИНЕНИЕ ЗА ИННОКЕНТИИ III. Il chercha (ІОАННЪ) plutôt par politique, que par conviction religieuse à s'allier avec le Pape. ВИЖЪ ФРАНЦУЗСКИЙ-ТЪ ПРѢВОДЪ hist. du Pape Innocent III et de ses contemporains Paris 1938 t. I p. 263.

Още Симеонъ, побѣденъ отъ политически причини освободи Българско-то дѣховенство отъ зависимость на цариградскій-тъ Патрархъ, нъ кога Българни подпаднѣ подъ власть на В. Р. Империяхъ и Българско-то патраршество бѣ уничтожено отъ Іоанна Цимисхыи, Българскы-ты Архыепископы, ако и да удържѣхъ своѣхъ-тъ номиналнѣ независимость, вѣхъ обаче по много-то грѣци.

Во времена-та на политическо-то възрождение на Българнихъ при Аѣневци-ти, виждамы исто-то направление въ политически-ти и дѣховни-ти дѣла въ Българнихъ, както е било и при Симеона, сирѣчь съвършено отдѣлане отъ Византии не само политическо, нъ и дѣховно.¹⁾ Нъ ще опитѣтъ, защо Іоаннъ не е дѣйствувалъ като Симеона самостоятелно, а трѣсналъ е помощъ и сюзъ въ Римъ? Това може да се обясни отъ положение-то, въ кое-то се е нахаждала България во вѣрма-то на възрождение-то си, и относително къмъ западнѣ-тъ и относително къмъ вѣсточнѣ-тъ Европѣ. Известно е колко пострада ти отъ кръстоносци-ти въ вѣрма-то на прѣвѣй-тъ кръстовый походъ. — Българни, ако и да се нахаждале въ онова вѣрма подъ власть на Византийци-ти, ако и да даде Империя-та съгласие да прѣминѣтъ кръстоносци-ты прѣвъ нейни-ти области, нъ тѣ вѣзхохъ въ Българнихъ, като въ единъ странъ еретическѣ. Грабежъ и насилие отъ Балте-

¹⁾ Не трѣбѣ да забравямы, че догматически никога не се е отдѣляла църква-та, исто-то швление се е повторило подиръ восемь столѣтти въ съвременно-то намъ краевѣство грѣцко, кое-то отдѣли дѣховенство-то си отъ зависимость на цариградскій-тъ Патрархъ; ѣмзачавамы причини-ти на това тѣжко и скръбно швление.

роби-ти дръжини побѣди блзгари-ти да вдигнатъ на срѣща
нихъ сръжнѣ. При Земанихъ и при Бѣлаградѣ, по сѣдѣтелство-
то на лѣтописци-ти, дръжини-ти Балтерови, прѣтърпѣхъ го-
лѣмо поражение, и самый-тъ прѣдводитель тѣхъный едвамъ
сѣ избави. Слѣдъ Балтера идише Петръ Пѣстинникъ, кой-то,
като наблизи до Земанихъ, и научи що в прѣтърпѣхъ Балтеръ,
възвѣди мѣстъ въ срѣдцѣ-та на войници-ти си, и запаши Бѣл-
градъ. Подиръ тѣ си пробихъ пѣтъ съ оръжнѣ въ рѣкѣ-тъ
прѣзъ заглухъ-ди-ти гори на Старъ Планинѣ. При Нишъ
десѣтъ хыляди паднѣхъ подъ ударъ-ти на блзгари-ти, и само
Петръ съ малкъ дръжинѣ, кои-то мѣ бѣ останѣли, стигнѣ
до Бадене. Подиръ тыи дръжини идѣхъ дръгы, кои-то води-
ше Бегемѣндъ и епископъ миланскый (1097). Тыи дръжини до
50,000 души прѣминѣхъ, като прѣви-ти, прѣзъ Блзгариѣ,
като врагове и непримирливи.

Цѣло стѣсѣние стѣлѣше това врѣмѣ отъ врѣмѣ-то Іо-
анново, и нѣво-то поколѣние още живо помнише какво стра-
шно запустение внесохъ въ Блзгарско прѣвы-ты крѣстоносци.
Въ царствованне-то Іоанново слабостъ-та на В. Р. Имперіѣ
бѣше вѣрно рѣчателство за успѣхъ-тъ на новыи-тъ походъ,
на кой-то главный-тъ двигателъ бѣ Иннокентій III: Не това
ли сплачение на Западнѣ-тъ Европѣ врѣзъ востокъ побѣди Іо-
анна да иска да сѣ близи съ главѣ-тъ на Западнѣ-тъ
црѣквѣ, за да може да отклони отъ царство-то си нови-ти
несчастия. Осѣнь това непримирливи-ти отношения на Латинци-
ти къмъ Іоанна, кои-то сѣ посочихъ тойзи часъ, като при-
взехъ Царьградъ, и приврзвахъ да овъзвѣмъ, че и Блзгармѣ-
та бѣ была подвластѣ странѣ на Имперіѣ-тъ, и това сѣ случи
подиръ три само години, отъ какъ сѣ размѣнихъ приятелскы-
ти писма междѣ Іоанна и Папѣ-тъ. Извѣстно е каква е бы-

ла честь-та на пръвѣй-тѣ латинскѣй Императоръ Балдуинъ ¹.) Въ 1205 годинѣ цѣлѣтъ-тѣ на французско-то рицарство, и най избраны-ты войници Испанскы загынѣхъ въ тѣснини-ти Балканскы, и съ това пораженне, можемъ да речемъ, Іоаннъ въ самото начало поклати властъ-тѣ на латини-ти, кои-то сѣ бѣ укрѣпила на босфорскы-ти брѣгове.

Друго още по убѣдительно доказателство, че Іоаннъ искалъ е да сѣ сбави съ Западнѣ-тѣ църкви не отъ религиозна убѣждение, а да оградѣ себе си политически отъ крѣстоносци-ти, кои-то бѣхъ могли да имѣтъ притѣзание на Българинѣ, слѣжитѣ тщетни-ти усилии, съ кои-то западно-то дѣхъсвенство е залѣгало и залѣга и до днесъ да распространѣ дѣхъсвеннѣ-тѣ си властъ въ прабославнѣ-тѣ земѣ Българо—Сербскѣ.

¹) Фанатизмъ-тѣ на основа вѣрѣма пѣсти въ ходѣ извѣстнѣ-тѣ приказкѣ за убийство-то Балдуиново. Вилне-Гордѣнъ, Никита Хонскѣй, Препосанта, а подирѣ тѣхъ и лѣтописни-ти, бертинскы и Галлофландрийскы приказвѣтъ това романтическо событіе. Новы-ты Историци го повтарѣтъ. Междѣ тѣмъ неизвѣстнѣй-тѣ сочинители на еднѣ голѣмѣ хроникѣ, писанѣ на нарѣчѣ Рѣши, и какъ-то сѣ вижда современникъ на самото событіе доказва, че тамъ басни за безчасѣннѣ-тѣ постѣпкѣ Іоаннѣвъ е лѣжалѣ. Et vint ung jour ledit Henry (братъ на Императора Балдуина) — et ses gens devant ung chastel qu' on appelloit Castenemas (Станимаха въ Филиппополскѣ-тѣ епархѣи на югъ отъ Филиппополъ) pour secourre Reniers de Torsoy qui gardoit le chastel, et lui faisoient les Grecqs grant assault. Et quant ils furent là venus, le dit Renier en eult grant joye et leur dit entre les aultres choses que l' empereur Bauduin estait mort, et qu' il le scavoit de certain par ceux qui l' avoient veu mort; et estoit mors des playes, qu' il eult à la bataille ou il fut pris. Fragment d' une ancienne chronique en dialect. Rouchy, напечатана отъ Бюмона въ III. т. Collection des chroniques nationales françaises. Paris. 1828.

Сама България, кои-то сега брои повече отъ пѣтъ милиона Славяно — Българско население има само до 50 хыляди Българи католици, кои-то сѣ известни подъ названіе павликѣне. Нѣма сомнѣніе, че обръщанне-то въ католичество на тѣхъ отстъпници отъ православне-то поченѣло е още отъ сближенне-то Іоанново съ Римскѣ тѣ цркви. Изъ това число на павликѣни-ти и усилане-то на римскѣ-тѣ пропагандѣ е до толкось слабо (сравнително съ населенне-то), гдѣ-то онсѣ событіе въ прѣви-ти години на XIII в. остава съвсѣмъ, какъ-то рекохъмы по горѣ, разобщено (изолировано) въ българскѣ-тѣ Истории.¹⁾

Г. П-вх.

¹⁾ Благодаримъ дѣшевно съчинитель-тѣ за това изаоженне, и мѣ сѣ молимъ и за напредѣ да удѣлява по нѣщечко за нашии-тѣ народѣ.

Троанѣ и Ангелица.

ПРИКАЗЪВА.

ПРИКАЗЪВАНА ОТЪ СВѢТАНИЖ-ТЪ ЗОРНИЦА НА ЛСНЫ-АТЪ ЛѢСЕЦЪ.

Сочинилъ Я. ВЕЛЬТМАНЪ

ПРЕВЕЛЪ

О. ИЗБОРСКІИ.

ЛСЕНЪ ЛѢСЕЦЪ ПЫТА ЗВѢЗДАЖ-ТЪ ЗОРНИЦА :

— КѢДЪ СИ ХОДИЛА , СВѢТАНИЦА ЗОРНИЦЕ ?

КѢДЪ СИ ЗАПАЛА , ВРЕМА ПРЕКАРЬВАЛА ?

— ДАЛЕЧЬ СЖМЪ ХОДИЛА , ПРОДУМА ЗОРНИЦА ,

НАДЪ ДУНАВЪ СЖМЪ БЫЛА , НАДЪ СТРЕВНИЖ-ТЪ ЦѢРЪ ;

ТАМЪ СЪ АЗЪ НАГЛАБАХЪ , ЧУДО СЪ НАЧЮДИХЪ .

— ЧИ ПАКЪ ПРИКАЖИ МИ , НА ШТО СЪ НАГЛАБА ?

НА КАКЕО СЪ ЧУДО НАЧЮДИ НАМАА ?

ОТЪ КАКЪ ЛИ МЫСЛЫ , КАТО БИСЕРЪ , СЪЛЗЫ

ПАДАТЪ НА ЗЕМІЖ-ТЪ НА РОСЪ СТЪДЕНЪ ?

— СВѢТАНИЦА ЗОРНИЦА СЪ ВЪЗДАЖЪ ОТГОВОРЪ :

ПЪЗ ШТЕ ТИ ПРИКАЖЪ ЗА ГОРЬКЪ ТРОИНА ,

ДРУГОЩЕ ПРИКАЖЪ ЗА СЕСТРИЦАЖ-ТЪ МЪ ,

ЗА СЕСТРИЦАЖ-ТЪ МЪ , МИЛАА АНГЕЛИЦАЖ .

Знашь ли асенъ мѣсецъ, князь-атъ Моймира?
— Не могъ да знаѣхъ, — Отговара мѣсецъ,
Може да сѣмъ чювалъ и тѣй ми сѣ струба,
Чи почюхъ азъ нѣшто ... истинъ за Князь-атъ.

— Пхъ ты асенъ мѣсецъ, студенъ си ты вждамъ.
Сухненъ, ненамѣсенъ ходишь подъ небѣ-то.
Слѣшай ште приазвамъ за да ги оплачѣхъ:
Хубавъ бѣше, ѹменъ, Моймиръ Баадаръ-атъ,
Силенъ и голѣмъ и мѣдъръ пакъ несекѣсенъ,
Болѣхъ-тѣ си гѹжда надъ болѣхъ-тѣ Божыѣ.
Младъ си той остана слѣдъ бащъ си Князь-атъ,
Младъ зѣ да князѹба, да господарѹба,
Пакъ като достигна момакъ да сѣ дѣгна
Князова-та майка, Майка и Царнца
За сынъ за мнѣхъ-майцѣ момъ избѣрѣла;
Но той непослѣша Майчинъ си болѣхъ.
Не рѣчѣхъ, той рече, ты дето избѣрашь
Момъ-тѣ за мене безъ моѣхъ-тѣ болѣхъ.
Нѣе на хоро-то ни на сѣдѣнкѣ,
На дѣбрѣхъ вѣчерѣхъ самъ си ште съ намѣриѣхъ.
По мой-тѣ дѹшницѣ момъ хѹбавицѣ.
Князова-та Майка на сѣрдце на дѹшъ
Мдомъ сѣ мѣдѣса, зехѣръ зехѣрьоса.
Постѣгна го сынъ-тѣ Майка-та што рече,
Предъ смѣръть на постелѣхъ тѣхъ мѹ хѣротѣбала;
" Слѣшай, мнѣхъ мой сынко, старѣхъ-тѣ си майкѣхъ.
Залиби момъ-тѣ, што сѣмъ ти избѣрѣла,
Ако ѹштеши сынко да ти сѣ дѣцѣ-та
Несѹпатъ катъ вѣсѣхъ, несѹбатъ катъ ѡблѣхъ."

Непослаша майкѣ Нонимирѣ Владарь-тѣ.
Побѣлѣ да свыкатѣ въ равнѣ-то мѣ дворѣ
Всичкы-ты дѣвицы, мамы—хѣбавицы
Отъ всичко-то царство, всичко господарство
Всички-ти невѣсти на хорѣ да дѣдаты.
Хѣди Кназъ-тѣ, мысли, самъ-си си хортѣва:
Кой може за мене бѣлкѣ да избѣра?
Кой може да знѣв, освѣнь мой-то сѣрдце?
” О ты, Господарь и голѣмъ Владарь,
Отговарѣ Радѣхъ Пѣстѣхъ и Взмѣнѣцъ,
Сѣрдце-то живѣе въ храмниѣ, въ оградѣ,
Тѣмнѣ въ темниѣ-тѣ, въ пѣвѣ-тѣ подѣ пѣсѣ
Сѣрдце-то е слѣпо, сѣрдце-то е глѣхо;
То вѣрѣва ухѣ-то, то вѣрѣва око-то
Тѣбѣ двѣ-ты лѣживы, подмамены сѣтки.
За да бѣде сѣдникъ на всѣко желанье
Богъ далъ на челѣка умъ и добръ разумъ.

Радѣхъ все што рече, все напразно бѣше.
По Вназовѣ волѣхъ стичатѣ мамы-ты.
Кназъ-тѣ си свѣдѣа и на дворѣ-тѣ глѣда,
Глѣда на мамы-ты, слѣша што говорятъ.
—Тѣ са разговарѣтѣ, тѣ си пѣатѣ пѣсны,
Нашиватѣ си златѣ, всѣкакѣхъ копринѣхъ,
Рѣбатѣ, пѣчатѣ, мрежатѣ шивѣе и мѣжѣбѣхъ,
Кназъ-атѣ все поглѣда, глѣда и изглѣда;
—Ни вѣна по сѣрдце не мѣ са порѣвнѣ!
Нема тѣка, казѣа, койѣ да залѣвѣхъ.—

(Слѣдѣва.)

Въременна лѣтопись.

Дѣлжны смѣ той-зи пѣть да почнемъ нашѣ-тѣ лѣтописъ съ скръбнѣ вѣсть , коѣ-то телеграфическы-ты телове разнегоу въ нѣколко часове по вснчкый-тѣ свѣтъ , наши-ты читатели са оѣщѣтъ, че мы говоримъ за смръть-тѣ на Великий-тѣ Везиръ Решидъ Паши. Нѣкон подробности за тѣмъ смръть нахождамы мы въ царьградскы-ти вѣстници , и не можемъ да са уклонимъ дѣ гы не сообщимъ на наши-ти читатели : Во що казва одинъ отъ тѣхъ вѣстници :

Великий Везиръ Решидъ Паши умръ на 27 Декември (ст. ст.) 1 часъ прѣдъ полднѣ въ шнѣ-тѣ съ Емирганъ въ Босфоръ-чѣ.

Въ срѣдѣ на 18 Декември Великий Везиръ бѣше въ Портѣ-тѣ, гдѣ-то си врьши работи-ти съ омыкнобеннѣ-тѣ дѣятельность, и са врьнѣ въ Емирганъ безъ да оѣти нѣкое устройство на здравне-то си.

Въ истый-тѣ день прѣдъ вечеръ-тѣ Великий-тѣ Везиръ, като излѣзе отъ банѣ-тѣ, припадна мѣ , и фамилян-та мѣ

са безпекен. Въ отсъствие-то на домашний-тъ мѣ лѣкаръ псвѣкахъ докторъ Зорба изъ Терапѣи; съ г'вгсѣж-тъ помощъ пашы-та дсйде въ себе си, и бѣхъ взати мѣри, за да не са псвотори той-зи припадкы. Но съсз бинжко-то това прѣварлне ивихъ са нсви припадкы; въ недѣлѣж лѣкарн-ты Зорбъ, Палеологъ, лѣкаръ домашный на безирь-тъ, Баранди и Нара-теодори — единъ отъ лѣкарн-ти на Н. Императорско величество събрахъ са и посѣѣтѣвахъ са да пѣстнѣтъ крѣзь и на болный-тъ пселекнѣ подиръ това. Отъ тогы здравне-то на безирь-тъ бѣ са поправило, и нищо не прѣдѣѣшаваше такъвъ скръзбенъ исходъ на болѣсть-тъ мѣ. Той може да приглѣда нѣкѣи дѣла, и желаше да приеме въ срѣдѣ нѣкон и другы лица. Изъ ни дѣятелность-та на пашы-тъ ни ѹсилен-то на наукѣ-тъ не могохъ да отклонѣтъ зло-то. Единъ новъ припадкы псбуди лѣкарн-ти да пѣстнѣтъ още една крѣзь, и крѣвопѣсанне-то и той-зи пѣтъ дскара обагченне; и великий-тъ безирь осѣѣшаше са доста добръ за да може да приеме едно посѣѣенне още на 27 Декември.

Около 11 часа Паша-Глани пашы министрѣ-тъ на Евкафѣ-тъ единъ отъ сынѣ-ти на Решидъ пашѣ дсйде, съ Риза пашѣ военныйхътъ министрѣ, съ Камилъ пашѣ и Камилъ бей и другы высокы чиновници.

Въ това нсѣо врѣмѣ бѣхъ са събрали лѣкарн-ты, кон-то не вѣхъ спокойны, кото виждахъ че болѣсть-та са опира. Безирь-тъ са плачѣше отъ силна болѣсть подъ срдце-то.

Подиръ половинѣ часъ крѣсѣкъ поуди лѣкарн-ти да влѣ-

зжтъ при болника, кѣго-то не забарихъ вече живъ. — Паши бѣ испустнахъ послѣдне-то дыханне, подиръ едно легко содръганне.

Той умрѣ на 57 години старъ, и на третий-тъ мѣсць на своб-то шесто везирѣванѣ.

Оу дашебѣ скрѣзь посрѣщанъ на всѣхъ тѣхъ нѣмъ; високо-то положенне, ко-то тойзи голѣмецъ в заемахъ въ обществени-ти дѣла не само въ Тѣрско, нъ и въ Европѣ-тѣ, отъ трийсѣтъ години насамъ, може да обижни ещѣ-тѣ скрѣзь, ко-то причини негово-та ранна смръть. Не можемъ тѣка да изяснимъ дѣяния-та, съ ко-то Решидъ паши в дашебѣ едно отъ най почетни-ти и высоки-ти мѣста въ Истерия-тѣ на Отоманскѣ-тѣ Империя.

На 28 число въ 11 часа тѣло-то 'на везирѣ-тѣ бѣ прѣнесено въ джамия-тѣ Султанъ Баязидъ, за да сѣ погребѣ тамъ, гдѣ-то сѣ намира гробница-та на род-тѣ му.

Венчмы-ты министри много голѣмци и высоки чиновници и много юземе спрѣваждахъ тѣло-то. Погребенкѣ-то станъ съ голѣмъ алай-преанченъ на високо-то негово достоинство.

Н. И. Величество много сѣ наскрѣи, като му съобщихъ тѣхъ новинъ, ко-то днесъ погазица венчмы-ти другы новини за тѣка и наши-тѣ

ПОЛИТИЧЕСКИИ ДНЕВНИКЪ

Нѣма нищо по интересно за да внесе въ летопись-тѣ; венчмы-ты междонародны въпроси, за ко-то споменѣхъ въ прѣжѣ-тѣ Внижницъ стоиатъ на нѣто-то положенне; и прѣво-то

мѣсто и до днесь заема въ политикѣ-тъ устройствѣ-то на придѣнавскы-ти княжества. Наши-ты читатели помнятъ, че на парижскы-ти конференци, като мнѣ дѣмъ за Княжества-та разсѣднухъ да имъ са даде ново устройство, споредъ потребности-ти на странѣ-тъ и споредъ желанне-то на народъ-тъ, за това отреди са една международна комисиѣ, отъ всички-ти дѣржавѣ, кои-то приехъ частъ въ конференци-ти, за да иде да издирѣ на мѣсто нѣди-ти на странѣ-тъ и да са посѣбѣтова съ народно-то желанне; а за да може народъ-тъ да изясни желанне-то си, Общественскы фирмы заповѣдахъ да са съберѣтъ дѣбаны, отъ представителѣ на всички-ти классѣ на народъ-тъ. Распрѣдѣленне-то на новѣ-тъ границѣ въ Бессарабиѣ-тъ са подписа отъ полномочни-ти въ Парижъ на 19/31 Декември, и така на прѣвый-тъ планъ и до днесь стои исполненне-то на парижскы-тъ трактатъ. Като споменемъ още за Датско-Нѣмскы-тъ или Датско-Голштинскы-тъ въпросъ, въ кой-то споредъ послѣднѣ-ти новина Россиѣ-та е приела участие и представила една нотѣ за да разрѣши той-зи въпросъ, и Англичѣ-та пристанѣла на тѣѣ нотѣ, надѣйтъ са, че и Франциѣ ще приеме истѣ-тъ политикѣ, и тогы той-зи безкрайный въпросъ ще са устроен и потъкми, можемъ да са обзрѣмъ кѣмъ частнѣ-тъ вътрешнѣ политикѣ на всѣко едно правителство.

Отъ императорскѣ заповѣдь отъ 30 Декември назначѣ са великый безиръ подиръ смѣръ-тъ на Решидъ пашѣ, министръ-тъ на чужестранни-ти сношениѣ пашѣ, а негско мѣсто застъпѣ Фѣадъ пашѣ прѣдсѣдатель на танзиматскы-тъ съвѣтъ; а прѣдсѣдательство въ съвѣтъ-тъ на Танзиматъ-тъ пѣв Випризан Мехметъ пашѣ, министръ безъ министерство.

Въ прѣвѣ-тъ Внижнѣ известихъмы наши-ти читатели,

че Порта-та е поченала да приважда въ исполнение Хатъ-и-Хумаюнъ-тъ на 1856 год. за ползъ на православно-то население въ Империя-тъ.

Патриархъ-тъ Гръцкый бѣ приглашенъ да събере синодъ и да пригласи епископы--ти по пръвѣ лица отъ народъ-тъ за да сѣ избере тѣ дѣйстви-тъ представи-тъ, отъ кои-то Порта-та ще избере половина-тъ за да составятъ народный съвѣтъ, кой-то ще сѣ нахожда въ столица-тъ. Споредъ тѣмъ запо-вѣдь на Високъ-тъ Портъ станъ единъ съборъ въ Патриарши-тъ, на кой-то не сѣ одобри право-то, кои-то удържи-ше Порта-та да утврждава десетъ члена отъ дѣйстви-тъ избрани лица, и протоколъ-тъ на това събрание представи-тъ на Министръ-тъ на чужестранни-ти сношениа, кой-то го прѣ-даде въ Съвѣтъ-тъ на Танзиматъ-тъ, и като сѣ обзиди тойзи въпросъ въ съвѣтъ-тъ на Министри-ти, признахъ че е потре-бно да сѣ исполнятъ онымъ мѣри, кои-то съдържа Хатъ-и-Хумаюнъ-тъ бѣбало, за това Гръцкый-тъ Патриархъ бѣ при-гласенъ пакъ да избере безъ отлагателство дѣйсать лица отъ народъ-тъ.

На 1. Іануария станъ пакъ съборъ въ Патриарши-тъ подиръ нѣкои забѣлѣжаниа, кои-то направихъ много отъ члено-ви-ти, що бѣхъ на лице, станъ избране на 20 лица, на кои-то имена-та бѣлѣжимъ тѣка :

Н. С. Князь Богориди, Н. Пристархъ, Иванъ Психари, Павелъ Мѣсхросъ, Александръ Фотиади, Константинъ Ядосиди, Лазаръ Лаховари, Иванъ Палеологосъ. Стефанъ Каратеодори, Василии Крикцо, Димитрий Апостолди, Нартони, Федоръ Хаджи Фотіу, Г. Фотиади, Евтимъ Кырникъ. Занетъ Константи-ниди, П. Сгѣровъ, В. Зографосъ и Г. Яласейран. Отъ тѣмъ дѣй-сать двѣ Порта-та ще утврди десетъ за да бѣдѣтъ чле-нове на народный-тъ Съвѣтъ.

Ето що пише единъ отъ главни-ти органи на Европейско-то мѣние: **Independance Belge**, за той-зи въпросъ:

Гръци-ти на вѣстохъ много сѣ сѣ чмыслени за прѣз-рабованне-то, ково-то иска Султанъ-тъ да внесе въ вѣн-трѣшни-ти дѣла и въ управление-то на църквъ-тъ. Въ друго вѣрѣмѣ това посредничество на мусуламско-то правителство бы сѣ отмѣтило сѣ недоверие и отъ народъ-тъ и отъ дѣхуоенство-то, ково-то сѣсѣ вѣрѣкий начинъ бы отклонило власть-тъ на Портъ-тъ отъ дѣла-та църковни. Изъ злоупотрѣбление-то в до толко сѣ дошло, гдѣ-то и на сами-ти гръци имъ в омръзѣнѣхъ себѣлѣнъ-тъ и сѣбѣролюбие-то на мнозинѣхъ тѣхъни епископи; натѣгѣло имъ в да вѣждѣтъ кѣпѣване-то и продаване-то на епископскы-ти мѣтри за чисти пари на ан-це; и за това мало сѣ склонны да поддрѣжѣтъ интереси-ти на дѣхуоенство-то. Осѣбѣнъ тоа Парижкый-тъ трактатъ, въ кой-то сѣ внесохъ обѣщаниѣ-та на Султанскы-ти прѣобразо-ваниѣ, и на мѣри-ти, кон-то потрѣбни за да сѣ устрои дѣхуоен-ство-то — стон не исполненъ. Яко и да в мѣчно за Султан-ско-то правителство, ако и да в тѣжко за свобода-тъ на вѣр-ѣ-тъ, гдѣ-то въ тѣмѣ въпроси в длѣжно да сѣ смѣси тѣр-ско-то правителство, нѣ не остава друго на високо-то дѣху-оенство грѣцко, осѣбѣнъ да сѣ покаже то въ грѣхѣ-ти си.

Кога тѣрци-ти привезѣхъ Царьградъ естабиѣхъ на дѣху-оенство-то една сѣдѣбѣхъ власть въ гражданскы-ти дѣла и една домашнѣхъ расправѣхъ помеждѣхъ единѣвѣрци-ти. Четыре вѣка епископы-ти вѣхъ самы сѣдѣнни въ епархиѣ-ти си, и тѣхъ рас-прѣдѣлѣхъ даване-то, ково-то налагахъ посѣдѣнтели-ти. Това положениѣ вѣхъ прѣнѣто отъ тѣрци-ти, като олеснениѣ на управ-лениѣ-то и отъ грѣци-ти, като послѣднѣхъ сѣбѣрѣхъ на изгѣбенѣ-тъ народность. Вѣнчкы-ти ты хѣбѣхъ привѣлѣгѣн,

търѣбаше да сѧ пазѣтъ свѧто не само отъ патронизмъ, нъ още повече и за свой-тъ личный интересъ. Изъ высоко-то гръцко дѣховенство само гы потъпка и гы унизи. По знатни-ты граждѧне искѧтъ обезпечениѧ за правдин-ти си и ще подадѧтъ такъвъ гласъ, народъ-тъ ще послѣдова тѣхний-тъ примѣръ, и дѣховенство-то ще остане само безъ поддрѣжкѧ. И така едно цѣло прѣобразованиѧ изравнениѧ става сега въ народонаселениѧ-то, кое-то съставлява погослѣмъ-тъ часть на Оттоманскѧ-тъ Имперіѧ.

Междѣнародна-та комисія, кои-то прѣгладѣва тарифи-ти на царство-то, още продолжава свои-ти дѣйствиѧ, кои-то обаче не сѧ обнародовѧтъ, догдѣ не си свърши тази комисія дѣла-та.

Французскы-ты вѣстници излагѧтъ поздравленіѧ-то, кое-то ѡ приѧлъ Императоръ-тъ на новѧ годинѧ. Всички-ти тѣла на управленіѧ-то споредъ обычай-тъ вѣхъ прѣвѣти отъ Императоръ-тъ и Императрицѧ-тъ. Дипломатическо-то тѣло Императоръ-тъ прикѣтствувалъ сѧ слово: драго ми ѡ всѣко-гы, рекълъ той, да приемамъ Ваше-то поздравленіѧ, драго ми ѡ още да вѣрвамъ, че и тази година, кои-то поченоѧ като и онаѧ, кси-то сѧ свърши, ще види че союзъ-тъ помеждѣ царств-ти и сѧгласіѧ-то помеждѣ народи-ти още по вече ще сѧ укрѣпи.

Една телеграфическа депеша отъ 5 того извѣстѣва че въ свѣтъ-тъ на министри-ти опредѣлили да даде правителство-то на Адмирала Риго де Женѣнъ въ Кытай заповѣдь да приѧми участіѧ сѧ флотъ-тъ въ нападаніѧ-то на Кантонъ, нъ да не заеме градъ-тъ заедно сѧ Инглийци-ти, и като сѧ при-вземе Кантонъ да иде французска-та флота въ Вешиншнѧ и тамъ да дѣйствѣва заедно сѧ испанскѧ-тъ войска. Религьоз-

ны и политически интереси побуждайтъ Франціѣ да приеме
тъѣ мѣри.

Англійскы ты вѣстници излагатъ политически-ти происшес-
твенны за онѣѣ годины. *Morning Post*, кой се счита да
е вѣстникъ на министерство-то, много се благодари отъ по-
ложението на Англійскѣ-тѣ политикѣ. "Въ вѣтрѣшнѣ-ти
дѣла мы имамы право да се честитимъ, а за вѣнклѣшнѣ-тѣ
политикѣ нѣмамы причинѣ, кой-то вы възбудила друго чув-
ство. Нанѣстникъ мы самы не можемъ да измѣнимъ онова, що
става въ Неаполь и въ Римъ. Мы можемъ само да дава-
мы примѣръ и да подържамы съ нашѣ-тѣ симпатикѣ дѣла-
то на свобода-тѣ и на просвѣщеніе-то; должны смы да оста-
вимъ на вѣрма-то да направен потребни-ти прѣобразованкы
за честь-тѣ и за свобода-тѣ на народа-тѣ. Вѣрма-то ще
разрѣши и ще измѣте всичко що е устарѣло и развалено. Желѣ-
зна-та пѣта на деспотизмъ-тѣ още таготи врѣзъ Европѣ-тѣ,
и дѣхъ-тѣ на свѣщеннѣй-тѣ сюзъ още вѣе на всѣдѣ, нѣ ба-
на-та се е вѣче истрѣкала и раждаѣсала, а другѣй-тѣ не ще
закснѣе да угасне.

Империѣ-та е миръ. Това обѣщаніе на великѣй-тѣ чло-
вѣкъ, кой-то управлѣва честь-тѣ на Франціѣ-тѣ исплѣни се
честно и праводѣшно. Той не иска да распространи царство-то
си, не иска да подкладе потаенни сгнища. Орлы-ты му распу-
стихъ крила-та си, нанѣстникъ, нѣ на рѣдъ до Британскѣй-тѣ
лѣвъ на другѣй-тѣ край на Европѣ-тѣ, за да прѣгради распро-
страненіе-то, кой-то отъ сто и пѣтдесетъ години на самъ
привѣшало е постынно нѣбѣ прокинци на Русскѣ-тѣ Имперіѣ.
Нѣ това распространіе сега е възпрѣно и много години ще ми-
натъ прѣди да почене пакъ Россіѣ-та да вѣнѣва за привѣ-
жане-то на Цариградъ или за Вселѣрна Имперіѣ.

Ты е прѣмѣнила намрѣненіе-то си, и должна е отъ сега да трѣси вътрѣшни прѣобразованія, еднѣхъ по благороденъ и по полезенъ расколъ. Освобожденіе то на робство-то, железнѣ пѣтища, тръговни и фабрики, ето сегашни-ти нейни грижи, и дано не са откалываше отъ тойзи пѣть нѣкѣгы за другы провѣти, по безплодни.

Турско са е прѣдало и то на вътрѣшни устройства и всѣкий день напредѣва въ свободни-ти идеи на просвѣщеніе-то.

Наши-ти сношенія съ Австриѣхъ отколѣ не са были толкъ тѣни като сега. Ты проумѣла е напоследѣхъ, че ако не са дѣлимъ мы на нейнѣ тѣхъ вътрѣшнѣ системѣ, ако и не са чѣдимъ на оныя правила, съ кои-то ты са бодн, наши-ты голѣмци и министри не са республиканци, и нѣмѣтъ намрѣненіе да бомбардирѣмъ тѣхъ Тринетѣхъ за да введѣтъ прѣдстави-телно правленіе.

Съ Пруссіѣхъ-тѣ скоро ще са свѣземъ още по вѣче съ еднѣхъ родственнѣхъ сѣюзъ, кой то е драгъ на народѣхъ тѣхъ и въ двѣти страни, по междѣ кои то ревностъ-та кѣмъ свободѣ-тѣхъ и протестанска та вѣра отколѣ съ утвержденнѣхъ крѣпко и искренно примѣлство.

Оставамы Европѣхъ тѣхъ за да поговоримъ и за белкѣхъ-тѣ породѣхъ, кой то справедливо продовѣла отъ день на день по голѣмѣхъ силѣхъ въ сѣюзѣхъ тѣхъ на народи-ти. Мы можемъ да честитимъ себе си че всичкѣти рѣзногласни, кои то сѣществѣва-хъ, устройхъ са миролюбиво по междѣ два-та народа отъ ед-но племе Англосаксонско, и днесъ готови са да си подадѣтъ ръкѣхъ, и заедно да са трѣдѣтъ за овщо-то имъ напредѣова-ніе и за интересни на кѣнчко то чловѣчество.

Нѣхъ всичкѣ-ти вѣстници не са тѣкъсь честитѣ, гдѣ то

да виждатъ само свѣтаж-тъ странж на Инганйскж-тъ политикж.

Сѣверноамериканскій-тъ конгресъ сѣ откри на 7 Декември (н. ст.) въ послание-то на президентъ-тъ на тѣжъ свѣдненж респубикж , сѣ ков-то сѣ открыва събрание-то , за въпроси-ти на вѣнкашиж-тъ политикж на тѣжъ дръжавж , надъзго сѣ говори за несогласие-то сѣ Инганйж-тъ , ков-то бѣ възникнуло заради среднижтъ Америкж ; Г. Бѣхананъ , президентъ , надѣсѣ , че то ще сѣ потъкми миролюбно. Той още честити съвдненж-тъ респубикж , че сѣ поддръжатъ приятелскы отношени сѣ Франциж , и засъвършенно согласие , ков-то съществѣва междѣ кабинети-ти Вашингтонскій (въ Америкж) и С. Петербургскій (въ Российж). Въ кытайскій-тъ въпросъ свѣдненна-та респубика ще приеме участіе заедно сѣ Инганйж и Франциж , нѣ само сѣ дипломатическо посредничество , а не сѣ оръжие. Оставаше още единъ въпросъ , кой-то ако и да е чисто Американскій , има нѣравственый интересъ за Еврѣпж-тъ ; мы говоримъ за онѣжъ волинцж , ков-то сѣ прѣдводителя сѣ Векера (Walker) излѣзе изъ Респубикж-тъ сѣ оръжие и отиде още веднѣжъ да размѣти нѣкоиж малкж дръжавж въ сѣрданиж-тъ Америкж. Г. Бѣхананъ дръжи слово-то много строго за тойзи прѣдметъ , и Правительство-то , кажи той , нѣма сѣрдство да сѣ противи на тойзи проклѣтъ проектъ , сѣ кой-то очевидно сѣ потъпкова междѣнародно-то право. Законодателиты сѣ дажжы , за честь-тъ на респубикж-тъ , да приематъ мѣри доста силни за да сѣ въспрети на Американскы-ти граждани да потъпковатъ и божии-ти и чловѣческы-ти закони. Ноков-то за вътрѣшнж-тъ политикж въ президентско-то послание прѣво-то мѣсто заема възстание-то на мармонити” Прѣвъ пѣтъ , казва Г. Бѣхананъ , смѣты сѣ поиваежтъ на

АМЕРИКАНСКЪ-ТЪ ЗЕМЛЪ, ДАЙ ПОЖЕ, ДА БЪДЕ И ПОСЛѢДНІЙ. ТРѢБѢ, БЫЛО ЩО БЫЛО, ДА СЯ ПОТЪШИТЪ ТЫЕ СМЪТИ И ДА СЯ ДАДЕ НА ВЪЗМЪТИТЕЛН-ТИ ДА РАЗЪМЪНѢТЪ, ЧЕ ТРѢБѢ ДА СЯ ПОЧИТА ВЕРХОВНЪ-ТЪ ВЛАСТЬ НА НАРОДЪ-ТЪ.

Подиръ тебѣ, посланнѣ-то президетско издиривѣ причини-ти на финансовый-тѣ кризисъ, кой-то е причинилъ толкъ бѣдствіи въ Республѣ-тѣ, и смѣло показва, че причина-та на това зло е неблагоприятно-то дѣйствиѣ на финансови-ти учреждения. Хыладѣ и четыристотинѣ банка, кои-то и зѣкъ сѣ устройствы, и не благоприятно сѣ управлѣвѣтѣ, не сѣнародовѣтѣ никакви баланси, и чѣсто всичкии-тѣ нѣмъ капиталъ е измѣ-сленъ, кои-то всѣкий день пѣщѣтѣ, безъ да сѣ повѣрѣвѣтѣ, безчетно количество кнѣпы въ трѣговнѣ-тѣ американскѣ. Въ Іаннуарѣ на 1857 год. вѣнжа-та сѣмѣ на монетѣ-тѣ не надмѣнѣваше 58 милиона долларѣ, а цѣнности-ти въсбраще-ниѣ-то и що сѣ намирахъ въ запасѣ достигахъ до 445 мил. отъ коѣ-то виждамы, че банкѣ-тѣ сѣ имали въ злато и въ сребро по малко отъ седмѣ-тѣ частъ на цѣнности-ти, кои-то бѣхъ пѣснѣмъ въ обращениѣ. Такъвъ безмѣренъ кредитъ на банкѣ-тѣ бѣ причина, та послѣдовахъ толкъ бѣдствіи въ трѣговнѣ-тѣ.

Нѣ вѣрѣмъ е да поченѣмъ нашѣи-тѣ

ТРѢГОВКЫИ ДНЕВНИКЪ

И поченовамы сѣ приѣтѣ новинѣ. Н. Н. Величество Султанъ Абдулъ Меджидъ Ханъ, соблаговолѣ да разрѣши да сѣ издава въ Цариградѣ едниѣ вѣстникѣ само за трѣговнѣ-тѣ, кои-то е почѣмъ да сѣ издава на различни ѣзыци, надѣемъ сѣ да го видѣмъ скоро и на нашѣи-тѣ ѣзыкѣ.

Финансовый-тъ кризисъ сѣ успокон малоко и въ Америкѣ и въ Европѣ. Въ нѣкои мѣста особито въ Англичѣ, въ Голландѣ и въ Нѣмско испаднѣхъ много тръговскы кѣщи, а въ Франциѣ ударѣхъ сѣ фаллименты-ты въ обыкновенни-ти предѣли. И монета-та, не бѣ толкосъ рѣдка. Сконтъ-то кое-то бѣ сѣ качило до едиѣ цѣни, до коеѣ-то нискогы не бѣ стигало, спаднѣло е сега пакѣ до естественно-то положенне, кое-то мѣ е дадено и отъ обычай-тъ и отъ законн-ти. Трговны-та отъ нѣкое вѣрѣмѣ почела е полека-лека да сѣ сѣживѣва. Обаче нѣкои страни особито въ Гѣбернѣ-тѣ Европѣ не сѣ сѣ още избавили свѣстѣмъ отъ това несчастие.

Английскый-тъ вѣстникъ Times смѣта сѣмѣхъ-тѣ на неоплатнн-ти дѣлѣе на испаднѣли-ти тръговци въ Лондрѣ и въ провинцин-ти до 50 млн. лири стерлинн.

Во Франциѣ тръговци-ты дръжѣхъ сѣ по сръдчено противъ временнн-ти трѣдности. Въ Марсель най главнн-ти кѣщи не сѣ стѣснѣхъ да извѣстѣхъ поазѣ отъ леснотнѣ-тѣ, кое-то имѣ е дадена, и едиѣнѣхъ парн отъ банкѣ-тѣ подѣ обезпеченне сѣ стоѣ, и така посрѣдѣхъ плащанне-то си на срѣкѣ, и токо-речн вснѣжы-ты договоры сѣ испазнѣхъ неуклосно.

Въ Гѣбернѣ-тѣ Америкѣ, ако и да е поутнѣхъ кризисъ-тѣ, нѣ тръговны-та още е мрътва смѣхъ-тѣ въ Ньюсркѣ само да лежн стока на 40 млн. долларн (до 200 млн. франкы), кое-то чѣка да сѣ сѣземе тръговны-та.

Новинн-ти отъ Гамбѣргѣ увѣрѣхъ-тѣ, че финансѣ-то положенне сѣ е управнѣло тамѣ. Пишѣхъ-тѣ еще че Дармштадтскый-тъ банкѣ предложѣхъ на Г. Гамбѣргѣ да мѣ даде назаемѣ 2 млн. маркы бѣнко (до 3 1/2 млн. франкы). Учетнѣ-та касса (сконтирнѣ касса) е управнѣмѣна да направи новѣ заемѣ още до 5 милиона маркы.

Ез Кельнскій-тѣ вѣстникъ пишѣтъ отъ Гамбургъ, че финансовый-тѣ кризисъ видимо умалава. Повече отъ полвинѣ-тѣ дѣла съ очисти, а за нови вѣди нѣма страхъ. Тѣка съ в набрало толкосъ много сребро, колко-то никогы не в было въ Гамбургъ. Голѣмы-тѣ зиници на банкъ-тѣ не можѣхъ да съберѣтъ металлическы-ти запасы, и вѣхъ принудены да прѣнесѣтъ мѣднѣ-тѣ монетѣ въ зиници-ти на новѣ-тѣ борсѣ.

Въ Англыѣ отъ 3 до 10 Декември внесохъ съ снѣпы металлы повече отъ 22 мил, франкы: 100,000 фр. отъ Нью-оркъ 10,525,000 фр. отъ Австралыѣ 8,505,250 ф. прѣзъ Александрыѣ отъ Австралыѣ-тѣ 1,500,000 ф. отъ Россыѣ-тѣ 287,500 ф, отъ Пфрыѣ и 184,500 отъ Бразылыѣ, нѣ-колко злато и до 1 мил. ф. сребро донесены съ отъ Европѣ-тѣ; и изнесено в право отъ Лондрѣ злато и сребро на суммѣ до 3,625,000 фр. ков-то всичко-то в отишло за Гамбургъ. Освѣнь това изнесено в въ послѣдныѣ-тѣ недѣлыѣ до 5,500,000 фр. повече-то въ сребро.

Смѣтътъ че всичка-тѣ сумма, ксы-то в изнесена отъ Англыѣ въ металлы въ 15 дена за Гамбургъ достигла в до 40 милиона фр.

Гамбургска-та борса има бавинне и на сѣверны-ти страны, на кон-то трговцы-та повече-то врьви прѣзъ Гамбургъ.

Ето що пишѣтъ отъ С-Петербургу :

” Монета-та отъ день на день става по рѣдка не само въ С-Петербургу и въ Москвѣ, нъ по всичкы-ти главны трговскы градове на Имперыѣ-тѣ. Въ сращенне не видимъ другѣ монетѣ освѣнь хартии на банкъ-тѣ, ако иска нѣкъ дагы размѣни на металлы загубва много. Никогы не в было такво нѣщо, нити въ най лоше-то врьмя на войнѣ-тѣ; причини-ти съ отъ еднѣ странѣ, быскый-тѣ размѣнный-тѣ

кърсз за Лондрѣ, Парижѣ и Гамбургѣ, а отъ другѣ много-то всѣкаква стока, що е внесена въ Имперіѣ-тѣ, и кои-то много надминѣва потребности-ти. С-Петербургѣ и Москва имѣтъ да плащѣтъ много трати тръгсвѣкы, а кърсз-тѣ на рѣбли-ти е много спаднѣлъ въ Европѣ-тѣ, за тѣсва изна-сѣтъ много злато, и така цѣна-та му са възкачѣва и до тѣлокошъ, гдѣ-то пѣмимперіалѣ тѣ, кой-то е всѣкогы минѣвалъ по 5 рѣб. и 15 капѣйки стигнѣлъ е до 5 рѣб. 40-45 кап. и може скоро да стигне и до 6 рѣб. Правительство-то прѣвѣмѣ мѣри за да възпрѣти изнасане-то на монетѣ-тѣ, и сега са кажѣтъ, че са отмѣнили ограничениѣ-то за изнасане-то на монетѣ-тѣ, коѣ-то бѣ възелъ Императорѣ Никодѣй.”

Нѣ една отъ причин-ти на тѣсва стѣснено положеніѣ мы-слимъ да е снѣно-то развѣнане на тръговска-тѣ промышлен-ность въ Россіѣ-тѣ въ послѣднѣ-ти времена; освѣнъ дѣлгы-ти желѣзни пѣтища, кои-то сѣ поченѣти подъ управленіѣ-то на францѣзкы инжнѣри, вто ошѣ колко компаніи сѣ са ѣстро-ни въ послѣднѣ-то вѣрѣмѣ:

- 1) Рѣсско-то общество за параходство и тръговнѣ сѣ съ капиталѣ до 120 мил. фр.
- 2) Общество Наида за параходство по рѣкы-ти Шек-снѣ, Волгѣ Намѣ, Окѣ и тѣхнѣ-ти прѣтоци съ капиталѣ 2 милиона фран.
- 3) Западно-то общество на параходство по бѣзера-та Ладогѣ и Онѣгѣ и прѣтоци-ти имѣ рѣкѣ Нѣвѣ, Свири и Шекснѣ до Волгѣ съ капиталѣ отъ 4 мил. фр.
- 4) Общество Нептѣнѣ за параходство по Волгѣ, Намѣ и Шекснѣ съ капиталѣ 6 мил. фр.
- 5) Общество за да подкана и да подрѣжа параходство-

то на Волгѣ, Окѣ, Камѣ и притоци-ти имѣ съ капиталѣ
отъ 400,000 фр.

6) Общество за параходство на Днѣпростѣ съ 1 млн.
франк.

7) Общество западна Двина за параходство по западнѣ
Двинѣ и прилежащи-ти рѣкы съ капиталѣ 1,800,000 фр.

8) Общество Транзитно, за прѣкароване на стѣкы-ти
междѣ Вронштадтѣ и Петербургѣ съ капиталѣ 1,200,000 фр.

9) Общество за параходство на Днѣпрѣ-тѣ междѣ Мо-
гилевѣ и Кременчугѣ съ капиталѣ 2 млн. фр.

10) Общество за параходство по Москвѣ рѣкѣ до Волгѣ.

11) Общество за вѣнкашиѣ тѣрговниѣ съ Русскы стокы
съ капиталѣ 12 млн. фр.

12) Общество за тѣрговниѣ съ металлургическы произ-
веденны съ капиталѣ 4 млн. фран.

13) Общество за да устрои въ О.Петербургѣ заводѣ съ
капиталѣ 4 млн. фран.

14) Общество за страхованне отъ пожарѣ въ Москвѣ
съ капиталѣ отъ 10 млн. фр.

Носи сѣ слѣхѣ че въ Тверѣ ще сѣ устрои общество Офи-
церно за тѣрговниѣ съ капиталѣ 124 млн. рублѣ 500 млн. фр.

Ако смѣтнемъ колко капиталы трѣбовѣтъ за да поченѣтъ
само дѣйстви-то сѣ вѣнжы-ти тѣмъ общества, легко ще сѣ у-
бѣдимъ, че тѣ не сѣ останѣли безъ вѣнжы на финансовый-тѣ
кризисѣ, кон-то и безъ това трѣбоваше да сѣ отозве и въ Рос-
сиѣ-тѣ кон-то прѣвѣла немалко участие во всемірнѣ-тѣ тѣр-
говниѣ.

Не извѣстѣхѣ отъ ударѣ-ти на всеобщий-тѣ кризисѣ
и приморскы-ты тѣрговскы градове на вѣстокѣ, само Царѣ-
градѣ, чини ни сѣ, кон-то е навѣнжѣлъ на единѣ постоянный

кризисъ не сѣти твърдѣ влияниѣ-то на временный-тъ кризисъ, Нѣ не можемъ да кажемъ, че и реакции-та (отвортны-прекисно-банѣ-то) на той-зи кризисъ е останала безъ влияния на царградскѣ-тъ борсѣ, коѣ-то за мнозинѣ въ толкъ пагубно, коѣ-то-и самый-тъ кризисъ. Монета-та изведнѣжъ посѣчи на спаданѣ, мнозина кон-то нмахъ доста запасъ искахъ да продадѣтъ. Страхъ-тъ сѣ веанчи, а това още повече свали цѣнѣ-тъ ѿ. Бѣжый габѣашѣ да продаде безъ да изгуби времѣ, и никой не мисляше, че пакъ ще сѣ повърне вѣтрѣ-тъ. И тѣсѣа повършанѣ нанстинѣ незакъснѣ, монета-та почнѣ пакъ да сочи на качване.

Въ прѣвый-тъ нашъ Дневникъ споменѣхъмы, че Наше-то Прѣвителство приѣма мѣри за да устрои финанси-ти си, отъ кон-то много страдаѣ търговия-та по всичѣ-то царство. Вд-на комиссиѣ временнѣ е составенѣ, за да устрои той-зи въпросъ, и ти е изложила едниѣ проектъ, главни-ты пѣунктоѣ, на кой-то сѣ вече извѣстны. Той въ свѣщенъ официално на чужестранни-ти посланници и сѣ посрѣшнѣ сѣ голѣмѣ радостъ. Всички-ты захвалѣхъ и искренности-тъ, сѣ коѣ-то министри-ты на НЕГОВО ИМПЕРАТОРСКО ВЕЛИЧЕСТВО и свѣѣтъ-тъ на Танзиматъ-тъ излагѣтъ свои-ти намерения, и простотѣ-тъ на тѣхъ многосложнѣ махънѣ.

Нѣ смѣе да забѣмѣмъ въ нашъ-тъ дневникъ той-зи документъ, кой-то надѣемъ сѣ че сѣ посрѣшнѣ отъ наши-ти читатели и особито отъ търговци-ти сѣ сочюствие, като едно доказателство за добро-то и здраво-то намѣреніѣ на высоко-то наше Прѣвителство за да устрои финансовѣ-тъ си системѣ и да устрани сегашно-то положеніѣ, коѣ-то е пагубно не само за частни-ти интереси, но и за интереси-ти на само-то Прѣвителство. Исполненіѣ-то на той-зи планъ ще бѣде голѣмо благоудѣиѣ за Имперіѣ-тъ и заедно сѣ други проек-

ти, кои-то са обсаждатъ въ Танзиматъ-тъ, ще управя финан-
си-ти и ще удравя кредитъ-тъ на Царство-то въ Европѣ

Проектъ

За погашение на текущи-ти дългове.

Отъ нѣколко години на самъ, нъ особено отъ бѣли години, правителство-то на Бисекъ-тъ Портъ обзрѣло в вниманието си на финансовый-тъ въпросъ и на нѣжда-тъ за прѣсѣрбованне-то на монетна-тъ си системѣ.

Нъ прѣпатстви-та, кои-то трѣбваше да са отстранѣтъ, не сѣ вчерашни. Главни-ти причини на това положение, коб-то иска едно брзо и дѣйтелно лѣкуване въкачубатъ се още до прѣдизидѣ-то царствованне. Султанъ Махмудъ за да посрѣщне разноски-ти и вознаграждение-то на войнѣ-тъ на 1828—1829 год. пусти низкъ монетѣ подъ названне беш-лики, съ нарицателна цѣна, кои-то споредъ фирманъ-тъ, кой-то утвърди това дѣйствие, постепенно трѣбваше да са извабѣе отъ употребление до 1843 год. до 500 млн. грошове бѣхъ пѣснѣти бешанци.

Различни обстоятелства не дадохъ време да са изпълни това обѣщанне.

По подиръ бѣхъ създадени каймета — пари-хартин, за да дадатъ на правителство-то срѣдство да посрѣщне разноски-ти на войнѣ-тъ съ Египетъ. Сумма-та на всички-ти пари отъ хартин простира се до 570 млн. грошове.

И така и бешанци и каймета обръщахъ се едно до друго. Ова подиръ едно здраво обсаждане на тойзи въпросъ

Правителство-то предлага единъ проектъ за погашение-то на всички-ти текущи дългове, като се изваждатъ отъ употреблението каймета, сехъмы и пр и пр.

Волко-то за бешлицы-ти остава да да ги извадче отъ обрзчението единъ банкъ, кой-то ще се устрои по късна.

Вто проектъ-тъ за удрабение-то на текущия-тъ дългъ на Империя-тъ.

1.

Всичка-та монета отъ Хартия дава ли лихвъ или нѣ, кои се нахожда сега въ обрзчение, ще се извадче съвсѣмъ. За той-зи край, и за да се наплатятъ ешамъ мунтазе-та и други текущи дългове на различни-ти управления, ще се издадатъ облигации (записи) на правителство-то подъ названиее новы сехъмы.

2.

Само новы-ты сехъмы ще представятъ отъ сега текущия-ти дългове на правителство-то, ще се впишатъ въ государственнъ-тъ дълговыя книжка, ще иматъ замонетно основание турска-тъ лира (златно-то меджидие) ще иматъ лихвъ по 6 % ще се доплаща още по 2 % въ годишнъ-тъ за погашение на капиталъ-тъ. Лихва-та и погашение-то ще се плаща съ златно меджидие по 100 гроша.

3.

Хартия-ти, кои-то даватъ лихвъ ще престанатъ да се обрзчатъ отъ 1 Марта на текущъ-тъ годишъ (1274) и кой-то ги има дължение е до три мѣсяца подиръ той-зи срокъ да ги разменятъ на новы сехъмы. Каймета отъ 10 до 20 гроша, кои-то не плащатъ лихвъ могатъ да останатъ въ обрзчение,

и ще опазват законният си курс още двѣ години отъ 1 Марта. Правителство-то ще земе потребнитѣ мѣри за да се избавятъ отъ обрщението въ той-зи двѣгодишенъ срокъ. Вшамъ-мѣнтаже-та, кон-то даватъ лихвъ по 8 % ще се промѣнятъ за нови сѣхъими чрезъ три години. Сбаче кой-то има вшамъ-мѣнтаже-та и каймета отъ 10 и 20 гроша могатъ да ги промѣнятъ за нови сѣхъими во всяко врѣмѣ въ продължението на горѣреченный-тъ срокъ.

4.

За да може правителство-то да извлече отъ обрщението всички-ти стари хартии, и да възрави тенденци-ти дългове на различни-ти управленни ще издаде нови сѣхъими на 12 1/2 мѣа. Лирѣ тѣрски по 100 гроша, и догдѣ се погаси всяка-та тая сѣмма, хазна-та всѣка година ще внася монета колко-то е потребно за да се наплати лихвъ-та по 6 % и погашението по 2 % вързе всички-тъ сѣмми на пѣснѣти-ти сѣхъими. И колко-то остане отъ лихвъ-тъ вързе онѣзи сѣмми, кои-то постепенно се погашава, ще се издава всѣкъ година на капиталъ-тъ за погашението. И тая омоничеано ще се погаси сѣмма-та 12 1/2 мѣа. Тѣрски лирѣ въ продължението на 24 години. Въ всѣкъ година ще се теглятъ на лото едно число отъ нови-ти сѣхъими и номери-ты, кон-то се изтиратъ, ще се наплатятъ въ цѣлость съ монета.

5.

Правителство-то предлага за обезпечението на плащанието всички-ти доходи отъ мыто-то (гюмрюкъ-тъ) и другы частни налогы въ Цариградъ.

6.

Новы-ты сѣхымы ще сѧ плащѧтъ на прѣдзыентель-тѣ, и могѧтъ свободно да сѧ продаваѧтъ и кѣпѣѧтъ, като правыентельственны фонды, споредѣ обычаѧ-тѣ, кой-то сѣществѣѧ въ дръгы-ти страны; нѣ не могѧтъ да сѧ обръщаѧтъ като монетны харчны.

7.

За да сѧ испазни той-зи проектъ и да сѧ плаща лихва-та и погашенно-то на текущѧ-тѣ дългѣ ще сѧ устрои въ Цариградѣ отдѣлна касса подѣ названѧе кредитна касса, коѣ-то ще сѧ нахожда подѣ управленѧе и настоятелство на едѧнъ управителный сѣѣтъ — составенъ отъ едѧнъ управитель, едѧнъ подѣуправитель и десѣтъ директора, — отъ главни-ти банкири цариградски. Во всѣкий слѣчай той-зи сѣѣтъ ще зѣвенъ отъ министерство-то на финанси-ти, и нему е дълженъ да прѣдстаѣѧ сѣѣтъ-ти на свѣ-то дѣйствиѣ.

8.

На управителный-тѣ сѣѣтъ на кредитны-тѣ кассѣ сѧ възлага да пѣща въ опрѣщенѧе ноѣи-ти сѣхымы, да ги внася въ дългоѣ-тѣ книгѣ и да дръжи редѣвно спискы-ти на шчыкы-ти текущи дългоѣ. Тамъ касса ще сѧ нахожда подѣ печати на членѣи-ти на сѣѣтъ-тѣ въ оноѣ мѣсто, коѣ-то ще сѧ укаже отъ правителство-то, и тамъ ще бѣде сѣбрѧнѧе-то на управителный-тѣ сѣѣтъ.

9.

На всѣкѧ харчны, коѣ-то сѧ размѣни отъ кредитны-тѣ кассѣ на ноѣи сѣхымы, ще сѧ удѣлѣ печать, за да сѧ знаѣ че е размонетѣна — печать-тѣ ще сѧ нахожда въ управителный-тѣ сѣѣтъ. Въ всѣкий мѣсѣць размонетѣни-ти харчны ще сѧ прѣдставѧѧтъ на министерство-то на финанси-ти за да ги

истрѣбен и да залочи нѣмѣри-ти въ тѣфтерн-ти си, и зѣвандъ съ хартии-ти ще сѣ прѣдстави отъ Свѣѣтъ-тъ и ѣднѣхъ сѣн-токъ, кой-то ще показва какви хартии сѣ размонетени.

10.

Издание-то на новн-ти сѣхымн. колко-то сѣ потрѣбны за да сѣ искѣпѣтъ каймѣта-та, кои-то даѣѣтъ анхѣѣ, ще послѣдсва въ три мѣсѣца отъ 1 Марта 1274 год. и отъ то-ѣа вѣрѣмѣа ще сѣ внасиѣтъ сѣымн-ти, съ кои-то има да сѣ посрѣѣше плащанне-то на анхѣѣ-тъ и на погашенне-то на прѣ-ѣво-то издание. Каймѣта-та отъ 10 и 20 грѣша и ѣшамъ мѣнтазѣта могатъ да сѣ прѣсмѣнѣѣтъ, прѣвн-ти въ продѣл-женне на двѣ години, а другѣ-ти въ три години. Свѣѣтъ-тъ на кредитѣѣ-тъ касѣѣ ще прѣдстави всѣѣѣхъ годнѣѣ на мн-нистрѣ-тъ на финанѣ-ти ѣднѣ нѣтъ подписанѣ и запечатанѣ съ печатѣ-тъ на Свѣѣтъ-тъ, въ кои-то ще сѣ показва какви сѣмн сѣ потрѣбны за плащанне-то на анхѣѣ-тъ и на погашенне-то на новн-ти сѣхымн, съ кои-то сѣ размѣнѣни каймѣта и ѣшамъ мѣнтазѣта; и тѣѣ сѣмма ще сѣ прилага до онѣѣѣ, кои-то ѣ отчисленѣ за прѣѣво-то внасанне. Всичка-та сѣм-ма, кои-то ще сѣ отпѣѣе въ кредитѣѣ-тъ касѣѣ ще достигне до 1 Марта на 1277 год. до коѣа-то ще сѣ изѣрѣшѣтъ ѣнч-кѣ-ти оперѣци, до 100 мил. гр.

11.

Внасанне-то, кои-то ще сѣ отпѣѣѣ отъ хѣднѣ-тъ всѣ-кѣ годнѣѣ на касѣѣ-тъ спѣредѣ 5 пѣнктѣ за да покрѣѣе анх-ѣѣ-тъ и погашенне-то на новн-ти сѣхымн, ще сѣ распрѣѣѣ-ли за да сѣ внаѣ помѣѣѣѣѣѣѣ, пѣдѣѣ подписѣ на ѣправитѣѣѣѣ-тъ Свѣѣтъ, и ще сѣ дѣѣѣѣ на мѣнетѣ въ кредитѣѣ-тъ касѣѣ, въ кои-то всичка-та потрѣбна сѣмма трѣѣѣѣ да ѣ гото-ѣа патнайѣѣѣѣ дѣна прѣдѣѣ двѣ-та сѣрока на плащанне-то.

Всѣмъ година управительный-тъ Свѣтъ на кредитнѣ-тъ Кассѣ ще снородоба въ разлчн цариградскы вѣстници ст-четъ за свон-ти дѣйствы.

12.

Суммин-ти, кон-то ще сѣ нахождѣтъ въ тѣмъ Кассѣ ни въ каквѣ слѣчай немогѣтъ да сѣ обрътѣтъ на дрѣгы предме-ти, нити пакъ да сѣ раздавѣтъ нѣкомѣ и за най кратѣкѣ срокѣ, а въ противенѣ слѣчай всичкы-ти членове на Свѣтъ-тъ сѣ задѣжены да отговарѣтъ лично и да допазнѣтъ Кассѣ-тъ.

13.

Новы-ты сѣхымы ще сѣ писаны на Тѣрскыи и Французскыи языци, и всѣко парче ще има печать-тъ на Министество-то на финан-ти и печѣтъ-тъ на министрѣ-тъ и ще има дѣмѣжъ, за да сѣ знае че е внесено въ книгѣ-тъ отъ управитель-тъ или отъ подѣ управитель-тъ на Кассѣ-тъ, освѣнь това ще бѣде подписано съ Европейскы бѣкви отъ двѣмина отъ директори-ти. Сѣхымы-ты ще имѣтъ число отъ 1 Марта и 1 Юни; полгодина-та лихѣ на прѣви-ти ще сѣ плаща на послѣдний лѣгѣста и послѣдни Феврѣарны, а лихѣ-та на втори-ти - на послѣдний Ноемберны и послѣдний Яны.

14.

Лихѣ-та на оныи хартии, кон-то даваѣтъ лихѣ, ако не е платена до 1 Марта, ще сѣ плаща отъ кредитнѣ-тъ Кассѣ за сѣтъ на министрѣ-тъ на финан-ти, като сѣ прѣдѣви за да сѣ размѣни, до гдѣ да сѣ прѣсѣтъ сѣхымы за размѣнѣ-тъ имѣ.

15.

Освѣнь хартии-ти на канцѣ-тъ, кон-то ще сѣ устрои съ дозволение на Правителство-то, нѣма да сѣ издавѣтъ за напрѣдъ дрѣгы хартии нити съ лихѣ, нити безъ лихѣ.

КНИЖЕВНИИ ДНЕВНИКЪ.

Брѣзamy да сѣ порадовамы забѣдно съ всичкы-ти читатели, или да речемъ по добрѣ съ всичкы-ти блзгари за прѣобразованіе-то на Цариградскій вѣстникъ. Ако бы было това прѣобразование само вънкашно, и то не бы останѣло не забѣлѣжено въ нашиж-тѣ лѣтописи, нѣ мы виждамы че отъ новѣ годиниж той-зи листъ поченова новѣ животъ, и издатель-тѣ мѹ прилагѣ всичко-то си усердиѣ за да го възвеси на едниѣ степенъ съ най добри-ти вѣстники. Въ едниѣ отъ послѣдни-ти листове (11 Іаннуари) издатель-тѣ обръща вниманиѣ-то на читатели-ти си на подлистникъ-тѣ, нѣ подлистникъ-тѣ, колко да ѿ прихтенъ и хубавъ не може да даде характеръ на едниѣ политическій листъ, за това приемамы смѣлость да посочимъ на читатели-ти на той-зи листъ на другѣ часть кой-то споредъ наше-то мнѣніѣ даба мѹ и характеръ и интересъ. Нѣ мыслимъ ако быхъ блзгарскы-ти извѣстни, на кои-то сочимъ, и кои-то побтарамы пакъ дабѣтъ и достоинство и интересъ на той-зи листъ, ако быхъ тыи извѣстни сѣ излагали безъ раздѣленіѣ, а въ общѣ-тѣ часть на вътрѣшни-ти извѣстни, издатель-тѣ не бы сѣ стѣснѣвалъ, и бы ималъ побече свобода въ изложеніѣ-то имъ; Или да речемъ по просто не быхъ сѣ мѣтали въ очи. Обаче издатель-тѣ има по голѣмѣ опытность отъ насъ, а намъ остаба само да го благодаримъ отъ все сѣрдце за ново-то усердиѣ, коѣ-то доказѣ съ дѣло.

Въ прѣвий-тѣ нашиѣ дневникъ споменѣхъмы за новоотворенъ-тѣ типорафинъ и за прѣвѣ-тѣ книжкѣ, кои-то сѣ издаде въ нѣжъ. Сега имамы прѣдъз очн-ти си и другѣ: Историѣ отъ вѣхто и Ново-Завѣтна-та Церковь. Преведена на блзгарскы. Заглавие-то показѣ содержаниѣ-то на тѣиѣ книжкѣ, а колко-

то за изыкѣ-тъ на прѣводѣ-тъ и прѣдставлѣмы на читатели-ти наши мнѣніе-то на едногѣ отъ най способни-ти наши съдѣни, Г. Райнова¹⁾ кое-то е изложено въ едно писмо до прѣводителѣ-тъ, отъ когѣто имамъ чѣстъ да получимъ копіѣ, за да украсимъ съ нѣго нашия-тъ дневникъ: ето това писмо :

Г о с п о д и н е ,

Олѣчайно четохъ ръкописѣ-тъ въ на Исторіѣ-та отъ²⁾ Вухто-и-Ново-Завѣтна-та Церковь, преведена на Български.

Македоно-българско-то нарѣчѣе кое въ той прѣводѣ употребавате, Господине, възхитило ме до той—степенъ що не помна да съмъ челъ въ языкъ-тъ ни нѣщо попрѣятно и по благогласно отъ то нарѣчѣе. Тѣло ми е жалъ че не можѣ и азъ да го подръжѣ, а ѣще по много више ми жалъ ако бы видѣлъ Васъ, Господине, да са удалите отъ то Ваше матерно Македоно-българско нарѣчѣе кое, по мое мнѣніе, превосходи вси-тѣ нарѣчѣѣа български относительно на благогласіе-то и сладѣ-та си, и кое изъ тѣѣ причина, става особливо сходно на стихотвореніе.—

Какъ было бы, Господине, ако са изостави членѣ отъ шестствителни-тѣ спроведени съ единъ опредѣлителна чѣе рѣчѣ какъ: мой, твой, нѣговъ, нашъ, вашъ, нѣновъ, свой, такъый какъый, на примѣръ моя майка или майка моя место моя-та майка или майка-та моя; такожде и отъ относително-то место-

¹⁾ Г. Константинъ Райновъ родомъ отъ Пловдивъ (въ Фракия) членъ отъ Бѣллетскій Бѣренскій Съвѣтъ и отъ Вримнально-то Съдобнище. А сега временно исполнава длѣжность Молобина при Императорско-то Отоманско Министерство Просвѣщеніи. Бавалеръ отъ Нишанъ Ифтихаръ и др.

именіе кой ком ков, що. Тѣмъ мыслю че ще са избѣгнува м
потеніа-та пренсходяща отъ често-то повтораванье на членовни-
тѣ, а най паче на единственую членъ среднѣго рода: ков, що
место ковто, щото.

Вашегъ высокопреподобіа
искренный почтатель

Іаннуаріа 10 1858. Цариградъ.

В. РИНОВЪ.

Високопреподобію
Господиу Архимандриту Партенію,
управителю Българскаго училища и
настоятелю Бзл. Церк. въ Цариградъ. —

ОБЩИИ ДНЕВНИКЪ

Не ни дава сръдце да внесемъ въ нашій-тъ дневникъ скръз-
ни вѣсти, нъ една лѣтопись е дѣлжна да вѣдѣжи всичко; и
весело, и скръзно, и приятно, и неприятно.

И телеграфы-ты и вѣстници-ты разносоухъ по свѣтъ-тъ
извѣстие-то за происшествие-то, ко-то са случн въ Парижъ
на 2/11 Іануария: Кога Императоръ Наполеонъ съ Императри-
цѣ-тѣ отхаждаше въ театръ-тъ съ калѣскѣ, нѣкон си зло-
дѣйци пѣстнѣхъ бомби въ каласкѣ-тѣ, нъ само единъ
крѣшѣмъ ударилъ въ каласкѣ-тѣ — двама отъ тѣдохраните-
ли-ти, кон-то спроваждади каласкѣ-тѣ были ранены — нѣкон
вѣстници прибавѣтъ, че единъ крѣшѣмъ пробѣлъ капелѣ-тѣ
на Императоръ-тъ. Злодѣйци-ти са ѹловени отъ полиціѣ-тѣ.

Въ тръговскій-тъ нашъ дневникъ не споменѣхъмы за ед-
на новѣ тръговскѣ компаниѣ на павѣе, ко-то са в ѹстрои-
ла въ Парижъ, нъ мыслимъ, че поприлично мѣсто за да спо-
менемъ за нѣжъ, е тѣка.

Дѣтописецъ-тъ на единъ парижскій вѣстникъ извѣстѣ-
ба, че въ Парижъ сѣ в отборила нова компаниѣ страховатеана
(сигорнта) на акциѣ, коѣ ще прѣима на страхъ (сигорѣва) хѣ-
бость-тъ на жени-ти. На акциѣ-ти на тѣѣ компаниѣ, прѣ-
ди да сѣ издадѣтъ, качила сѣ цѣна-та имъ; и акционеры-ты
сѣ надѣѣтъ да полѣчиѣтъ добръ полѣжъ, защо-то тѣѣ компа-
нии не в за да страхѣва (сигорѣва) нити отъ пожарѣ, нити
отъ вѣри, нити отъ градъ, нити отъ смръть. Що в една къща,
ако изгори, или една гемия ако потъне, или една нива, ако
ѣж побие градъ, що в и самый-тъ животъ, що в всичко това
прѣ изгубенѣ хѣбость?

Нова-та компаниѣ, мы рекохъмъ, страхѣва (сигорѣва) жен-
скѣ-тъ хѣбость.

Споредъ уставъ-тъ на компаниѣ-тъ всѣѣка жена сама
цѣѣни хѣбость-тъ си за колко-то иска, и споредъ тѣѣ сум-
мѣ плаща премииѣ на компаниѣ-тъ, и споредъ вѣѣма-то,
за колко-то сѣ сигорѣва; Компаниѣ-та дѣѣи стокѣ-тъ си на
два разрада; единъ отъ 15 - 30 години, а другъ отъ 30 до
50 год. и споредъ тока дѣѣение и премия-та в различна.

Компаниѣ-та сѣ вадѣжава да плаща на снѣи, кон-то отъ
болѣсть или отъ другъ случайнѣ причинѣ изгубиѣтъ хѣбость-
та си, суммѣ-тъ за коѣ-то в была оцѣѣнена хѣбость-
та имъ.

Ѥко бы компаниѣ-та да не сѣ согласѣ да платѣ на нѣ-
коѣ жени, коѣ мысли, че има право да полѣчи платѣ, то из-
бирѣтъ сѣ посредникѣ да разсѣдѣтъ дѣѣо-то. Из посред-
никѣ не може да бѣде чловѣкъ по младъ отъ 25 години и
постаръ отъ 60 години.

Книжка прѣѣѣдана и одобрена отъ царска-та ценсѣра
за да се печети.